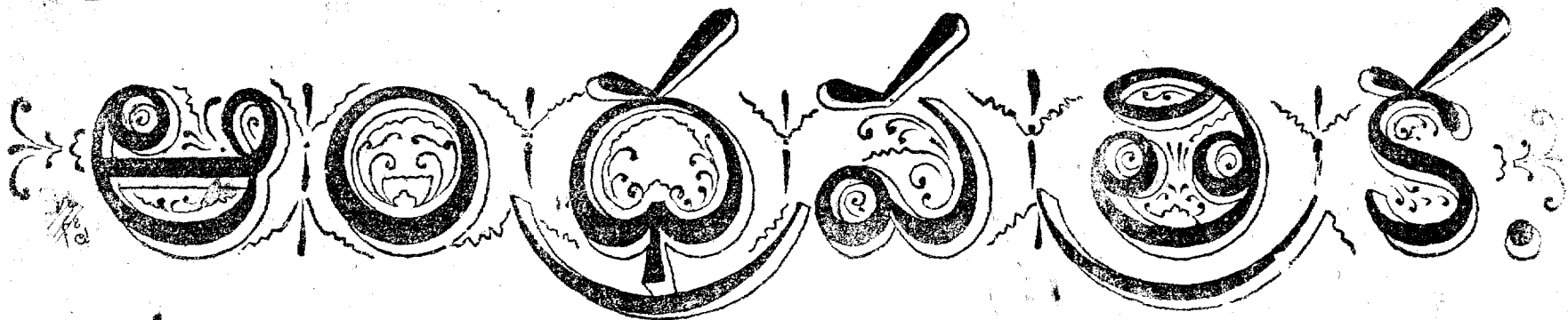


విడి పత్రక 13 0-1-6

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

Telephone No. 544.



310736

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 10.

No. 182

చెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ నవంబరు నెల 6-వ తేది మంగళవారము  
నంబరుము ౧౦౧

నందిక ౧౮౨



అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు మంచిమందు



అమృతాంజనము గాయము వుండ్లకు

ఘనమయినమందు

దక్కని డబ్బీతో నహా సీసా 1-క రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనములో క్రమసిద్ధినిబడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశబ్దమాదిగల మాయమందుగాను  
నకలుమొనరివలస గొర్రెముగలుగను. మంచభాషచీటిని చూచికొనిన మోసముగలుగదు అమృతాంజనము జగత్ప్రఖ్యాతివలన దేశమునందంతటను పోషింపబడి.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

# CALENDAR AMRUTANJAN CALENDAR

The picture of "SITA MAHADEVI in the pleasure garden of RAVANASURA"  
Painted by Mr. Mullar the famous German artist is printed in colours in this Calendar.

1924 అమృతాంజనము క్యాలండరు 1924

సుప్రసిద్ధులగు జర్మనీచిత్రకారులయిన ముల్లరుగారిచే వ్రాయబడిన  
"రావణాసురుని యుద్ధానవనమందలి సీతామహాదేవి"

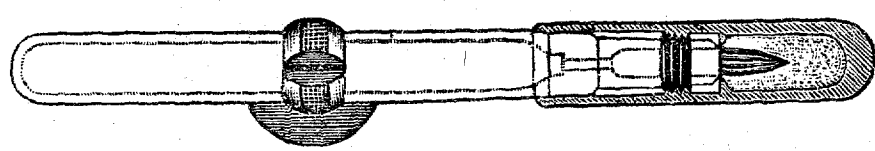
పటము రంగులతో ముద్రింపబడియున్నది.

క్యాలండరు 1-కి వెల 0-4-0.

వి. పీ. సహా 0-6-0.

వెంటనే వ్రాసికొనవలెను.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబు శెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.



సెల్ ఫోన్ ఫిల్లింగు "ఆ గేట్" ఫౌంటెన్ పేనా

పాకాటెక్ పెన్ ప్రపంచమునందు, నూతనఫక్కి అని చెప్పదగు ఈ "ఆ గేట్" కలము, అమెరికా ఆస్ట్రేలియా, మొన  
లగు భిండములలో విరివిగా వ్యాపించియున్నది. ఇప్పుడిప్పుడు మన హిందూనేతమునందు కూడ మిక్కిలముగా జనాదరణను  
ముందుచున్నది.

సాధారణమయిన "ఆ గేట్" కలము

మామూలుగా ఉపయోగింపబడు ఉత్కృష్టాళికి బదులు "ఆ గేట్" గానూపలి సుపయోగించుట యద్భుతమగు నూతన  
విధానము. ఒకతూరి సిరాలో ముంచియెడల అయిదు నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును.

ఫౌంటెన్ పేనా 1-కి రూ. 2-0-0	సాధారణ ట్ కలము 1-కి 0-4-0
దజనుకు 15-0-0	దజనుకు 1-14-0
గ్రోసు 144-0-0	గ్రోసుకు 18-0-0

బ్లూ బ్లాక్ యెరుపు, పచ్చ, వయిలట్ సిరాలు, మొదటిరకము, అసమానము.

మైసూరు విక్టోరియా డిపో, మదరాసు.

వెల్లింగ్టన్ సిసీమా

11-11-23 శనివారము నుండి 12-11-23 తేది శుక్రవారము వరకు  
లివివారము, అదివారములందు మాత్రమే కలము 1-కి 1-14-0 లకు  
ప్రపంచ ముఖేటిను ఆక్వోరెన్సు కలము చేయవచ్చును.

ఇన్ ది-డేస్ ఆఫ్ బఫలోబిల్  
జాకము ప్రకృతిచిహ్నము. పటాలు సుద్రక్ష్యము.  
కడగటి భాగము. గామాట్ గ్రాఫిక్, విసోదములు కూడ  
చూడవచ్చును.

కలరామాత్రలు

కలరా ప్లేగువలననే ఒకవిధమైన అంటుబాధ్యము.  
కలరా తగిలిన వెంటనే మందును తినుట అవశ్యకము.  
డబ్బీ 1-కి 12 మాత్రలు వెల రూ 0-6-0.  
అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

# సామ్రాజ్య సభ

## అధిని వేశపు భారతీయులు

### నమానప్రతిపత్తిగావలెననుట

(నివృత్తి తరువాయి)

#### ఆల్బారు మహారాజు

అల్బారు మహారాజు గారి ట్టుకనన్నీ చిరి:- ప్రభావా మాన్యవిక్రమారా! విదేశములందలి భారతీయులమీదయ్యే ఆరాచిందుడు కొకటికంటె ప్రత్యేకించినందులకు ప్రధానామాత్యు నకు పంపనము లిర్పించుచున్నాను. తీగ్రమున క్షీణసమస్యపట్ల మీరు సానుభూతి ప్రకటించినది నాకు సమర్థము లగును. సామ్రాజ్య వికాసమును పౌరసత్వమును ముగ్గురు ఉత్సాహ పూరితములగు భారతీయులు పొందినవచ్చు చున్నవి. కాని వర్త సమస్య తీవ్రతలకు ఉద్రేకము కొంతవరకు చల్లారుచున్నది. ఈభావోద్రేకమును వశలి సాధారణ రాజకీయభివృద్ధిలగునది ఆరాచిందుడు కర్తవ్యము.

భారతదేశ మెట్లు పరిపాలింపబడుచున్నది?

ఉపాధ్యక్షముగ భారతదేశము విషయమై కొంత యుచ్చ టించెదను. భారతదేశమును మూడింటి రెండుభాగములు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారిచే పరిపాలింపబడుచున్నది. ఒకభాగము సంస్థానాధీశుల పరిపాలనముక్రింద నున్నది. ఈస్టు ఇండియా కంపెనీ కామునుండి కేజీనుట్టి బ్రిటిషువానికిని సంస్థానాధీశులకు సుధి పరతులలను పరస్పరమై కృద్ధియున్నది.

నేటిదినము నేను కేవలము సంస్థానాధీశుల క్రతినిధిగ కాక దేశభక్తినిధిగ నాకేది భారతీయుల క్రతినిధిగ ఈసమస్యవిషయమై మీతో మాట్లాడుచున్నాను. బ్రిటిషుప్రభుత్వము వారు భారతదేశమునకు న్యాయము సమకూర్చు వలయు నని కోరుచున్నాను. నాకు నమానకార విధానముపట్ల అధిక మగు విశ్వాసమునుండికే నమానకారవిధానమునకు విరద్ధ మగు దెబ్బ రెండుమాటలు పలుకుట నాపద్ధతి కాదు.

నేను మిమ్ములను ప్రార్థించుటలేదు. వరతులను కోడుట లేదు. కాని నాజ్యోతులను జీవించునట్లు కారణభూతిమగు దేశమాతమున క్షేమంబుండి ఈ విషయసమస్యకు సంబంధించిన వివరముల నన్నిటిని మీకు తెలుపుట మౌర్యము నాధ్యమై యున్నది.

ప్రధానామాత్యుని ఒకవిషయమై కోరుచున్నాను. నే నిచ్చు ఉపన్యాసమును సంపూర్ణముగ భారతదేశమునకు రేపి చ్చారా పంపవలయును. ఎలయనిన నే నెట్టి అభిప్రాయములను తెలిపితివా తెలిసికొనట భారతీయులకు అధికరమున్నది.

#### ధర్మము-స్వాతంత్ర్యము

ధర్మముకొరకును స్వాతంత్ర్యముకొరకును పాటుపడుట యే బ్రిటిషు సామ్రాజ్యాధిపతికి కరణములు ధర్మమగు మగు విధానము అలంబించబడుచున్నది భారతీయులమీదనుకూలే ఈ విషయమై తీవ్రముగ అభిప్రాయములు ప్రకటించున్నది. కావున నా అభిప్రాయములను తెలుపుట ధర్మము. చదరంగపుటలయందు క్రమశిక్షియున్న బంటునకు ఇతరవలములు తోడుగ వచ్చిన విధమున రాజకీయ చదరంగపు టాటయందు క్రమశిక్షియున్న భారతదేశమునకు ఇతర బలవంతరాష్ట్రములు మాటలతో గాక క్రియాయందు తోడ్పడిన, భారతీయుల నృపయత్నార్థవిశ్వాసమునకును కాశ్యపకీర్తికిని పాలయ్యెదకు. ఈ సందర్భమున భారతదేశముల కొద ధర్మము నాంతులముం దింకను విచారుచున్నది.

#### భారతీయుల ఆశయములు

సామ్రాజ్యములందలి ఇతరరాష్ట్రములకలె పరిపాలననివ యములందు స్వాతంత్ర్యము పొందువలయునను గావించుచు మేలుపన్నాము. స్వపరిపాలన మనభంధువు సామ్రాజ్యమునందు చేరియుండవలయునని భారతదేశము కోరుచున్నది ఈమాత్రము క్షేమములకు మీరు తోడ్పడెదరా లేక ఆంకములను కలుగ చేసెదరా? విప్లావమునలె నే వివచనశీలములన్ని సుగత్యకములతో మేము ఎదుర్కొనవలయునా? నిరాశవలన దేశమునందలి అసంతృప్తి దుష్టమును మార్గములయందు పరిణమించింది. ఏదో పదిసంవత్సరములు కొన్ని అధికారము లిచ్చునయమై ఆరాచిందు బడుననిగాక స్వకలికలన మిచ్చు విషయమై కాలనిర్ణయము గావించిన ఈ ఆరాచి ఉద్రేకము కొంతవరకు తగ్గవలదు. భారతీయుల ప్రయత్నముల ననుసరించియే భారతదేశము స్వపరిపాల

నము పొందుకాలము నిర్ణయమగు ననువాదము నిజమైనను బ్రిటి షువారి నమానకారమును భారతదేశము పొందుచున్నది. సామ్రా జ్యరాజకీయసామ్రాజ్యములను భారతదేశమునకు చాచరణముం దుండుటతో ఈ సమస్య అంత మొందదు. భారతదేశమును విశ్వాసమునందుచుకొని భారతీయులతో సంప్రదింకి క్షేరలో భారతీయుల ఆవర్యమును కొనసాగవలయునకు తగు ఏర్పాటుల గావించుట యుక్తము; ఇట్లుండైన భారతీయులు సామ్రాజ్యము పట్ల భిక్షికివిశ్వాసములగునవలె యుండెదరు. సానుభూతితోడ ను విశాలస్వదముతోడను ఈ సమస్యను పరిశీలించిన ఎల్ల కృషికరమును మార్గము దొరకవలదు. అట్లుజరిగిన బలవంత మగు ఇ గ్గుండు ప్రయత్న నిండిన భారతదేశము ఏర్పడును.

ఇటీవల భారతదేశమునందు వివాదము పురకొల్పు సంఘ టములు జరిగింది. రెండుపక్షములవారు తప్పులుచేసినది చెప్పి యున్ను. భారతదేశమునందు పర్యటన మొనర్చుటకు సార్వభౌమ ని తుమారుడు వచ్చియుండెను. దేశపు కష్టముల నాధారముగ గైకొని యువరాజు సామ్రాజ్యవిషయమై ఆటంకములు కలుగ జేయుటకలన భారతదేశమునకు కళంక మేర్పడినది. ఈకష్టముల ను బ్రిటిషువారులు మన్నించరా? పాతభేదములను మరచి ఇంక పరిస్థితిమైతి వృద్ధియగుటకు పాటుపడవలెను. కృతజ్ఞులగు భారతీయులు చేసిన మేలుకు ఎప్పుటికి మరువరనియు, నెయ్యి రెట్లు అధికముగ విశ్వాసము చూపెదనను సమర్థముతో మీరు భారతదేశపు అభివృద్ధికి తోడ్పడవలెను.

#### సామ్రాజ్యపు పౌరసత్వపు హక్కులు

ఇంక విదేశములందలి భారతీయుల విషయమై కొంత మాట్లాడెదను. బ్రిటిషువారి పతాకము స్థాపించబడిన ప్రదేశము లందు ధర్మము న్యాయము జరుగునని సంపూర్ణవిశ్వాసముతో భారతీయులు తమ నివాసముల నేర్పరచుకొని భూములనుకొని, పాదలవలెనండ ప్రయత్నించిరి. బ్రిటిషు పౌరుల హక్కుల విషయమై పూర్వమున అభిప్రాయములకును ఇట్టి అభిప్రాయములకును భేదమున్నది జెరలము స్పట్టుగాను చెప్పివారు. దీనికర్థము ఒకభాతిని బహిష్కరించుట యనిచెప్పు సాహసీపను.

ఈ సమస్య విషయమై క్రిటిషుప్రభుత్వమువారు ఎట్టి నిర్ణయము చేయజాలరు. ఈసమస్య దొమినియను ప్రభుత్వముల వారిచే పరిష్కరింపబడవలెను. కావున దొమినియను మంత్రులకు కొన్నిమాటల చెప్పవలసింది. మీరు మీపౌరులకు బాధ్యులైన మాట నిజమే. మీకష్టముల నేను గుర్రెట్టి యున్నాను. ఆ విష యమై మీ అభిప్రాయము తెల్పుచు భారతీయులు మీమైతి గొందుచున్నారు.

ప్రపంచమునందెవ్వరును అసమానమున నహింసకాలరు. ప్రపంచమునందలి కష్టముల కన్నిటికిని ఇదేకాణము. ఈసమస్య బ్రిటిషు ఇండియాకు మాత్రమే సంబంధించినదికాదు. సంస్థానాధీశులపౌరుల నేరము దొమినియనులయందున్నార. కేటాయిం దును కేటాయించును భారతీయులు ఆగౌరవింపబడుచున్నారనియు కావున నేను సామ్రాజ్యసభను బహిష్కరించవలయునని కోరుచు పలువురు నాకు లేఖలు వ్రాసివారు. కాని నేను వారి హింసమును నిం కరించితిని. ఈసామ్రాజ్యసభకు ఏర్పాటుకలన నా గౌరవము కృద్ధి యగు నని కాదు. ప్రపంచమునందు ద్వేషభావ ములవలన ఎట్టిలాభము కలుగదు. అసౌఖ్య మైతివలన సహన భారములైన అధిమకు లాభముకలుగును. ఏమైనను సరే కద ఉట్టివరకు మహాభయంబు నేను సహనము మైతి ప్రకటించు చుండెదను.

#### కష్టనిష్ఠురములు

విదేశములందన్న భారతీయులు తమకష్టనిష్ఠురముల వివ రించుచు వంతు కాబులు ప్రతిదినము నాకువచ్చుచున్నవి. సంస్థానాధీశుల రాజ్యములందుండువారు కూడ ఈ కష్టములకు తానగుచున్నారు. నాయకుల భక్తినివరచుచు ఈసమస్యకు కృషినియుగ పరిష్కరించుటకు నన్ను నమ్ముకొను చున్నా ము నారాష్ట్రమునకు చేరినవారు విదేశములనుండి బాబులు వ్రాసిరి.

ఈ సమస్యమై మీకెట్టి అభిప్రాయము ఉన్నను మీ పార్లమెంటులకు మీరు భాష్యులను విషయము నాకు తెలి

యము. బయనను ఈ సమస్యను పరిష్కరించు సాధ్యమున, మీరు అధికముగ తోడ్పడవచ్చును. సామ్రాజ్యము కొరకు మూర్ఖులు సామ్రాజ్యము అపహాసము. భారతదేశమునకు ఆరాచి కలుగ జేయుచున్న ఈ జరమానమును మీరు అంత మొందించిన భారతీయుల కా కృతజ్ఞులైతిమి మీరు పాత్రులయ్యెదరు. ఈ సందర్భమున ఇండియా ప్రభుత్వమువారు సింగిగురభవు భార తీయుల కొనసాగుచున్న సహాయమునకు భారతీయులు కృద్ధి యుండెదరు. అధికముగ ఉత్సాహముతో భారతీయుల పక్ష మున వాదించిన వైకాంటుసీటుగారికి వ:ద:ములు ఇచ్చిగెవను విషయమై ఇండియా ప్రభుత్వమువారు దొమినియనుల ప్రభుత్వ ములు కలసి ఏర్పాటుల చేసికొనవచ్చును. కాని లాభముకొరకు లేక కాంతిముగ జీవితము గడపుటకు విశేషములందు నివాసముల నేర్పరచుకొనుటకు భారతీయులకు హక్కున్నదా లేనా తెలిసి కొన గొరుచున్నాను.

#### స్పట్టుగారి ప్రశంస

ఈ విషయమై మట్టుగారు దక్షిణాఫ్రికా నుండిలి భారతీయుల ను బ్రిటిషు గయ నకు పం ప వచ్చునని జవరలు స్పట్టుగారి రాంపర్యాయము చెప్పి మొండిరి. స్పట్టుగారు భారతదేశపు క్షేత్రపు లని కొందరు అభిప్రాయ పడుచున్నారు. కాని మీతో నాకు కొంత పరిచయము కలదు. ఇతరుల కన్న మీకి అధిక మగు దూరవృద్ధి కలదనియు సామ్రాజ్యలాభము దృష్టి యుం దుంచుకొన పంచేయదు రనియు నా అభిప్రాయము.

#### కెన్యాసమస్య

అఫ్రికా బాతులొరకు కెన్యాసకలోనిజిలు కార్యాలయము పరిపాలించెదనని సమర్థించబడినది. ఈ వాదము ఎంత పురకొల్పుచున్నది. అఫ్రికాబాతులు వృద్ధిచెందువరకు బ్రిటిషు వారు పౌరసత్వపు హక్కులన్నియు, అనుభవించుచు ఆఫ్రికాబాతులు నిద్రనుండి మేల్కొంచువరకు రాజ్యమును కాపాడుచుండవలయునని, విదేశములకు అధికముగ భారతీయుల నంపి కేవలము సంఖ్యనుబట్టి ఇతరులహక్కులకు అన్యం తము కలుగునట్లు చాటి రాజకీయహక్కు లిశ్యవలయునని భార తీయులు కోరుకులెను. జపాను ఇచ్చిగెవను విషయమై మాట్లా డుచు కనడా జపానుప్రభుత్వములు కలసి ఆలోచించి జపాను నుండి కనడాకు వచ్చువారిసంఖ్యను తగ్గించునట్లు చేయవచ్చునని మెకెంజీ ఇంగుగా రాంపర్యాయము చెప్పిరి. దొమినియల కును కెన్యాకును ఎంత యో భేద మున్నది. తెల్లవారు వచ్చుటకు పూర్వమే భారతీయులు అదేశమునందుండి దేశపు అధిక సంపద కృద్ధి యగుటకు అధికముగ కృషి సలిపిరి. పౌర సత్వపు హక్కులు నిర్ణ యించుటలనెపుడు తగవు ప్రారంభమయ్యెను. చాలకాలము నుండి నివాసముల నేర్పరచుకొనియున్న అధికసంఖ్యాకు లగు భారతీయులకన్న అల్పసంఖ్యాకులను ఇటీవలనే వచ్చినవారు అగు ఆంగ్లేయులకు అధికముగ వోట్లు ఇచ్చుటకు నిర్ణయించబడి నది. ఇ దువల్ల భారతీయులకెంతవల్లము కలిగినదో మేరక కష్టనక్రమరేదు. ఏ అభిప్రాయమునకైనను సరిపావుట్లు వాదములు రికార్డులు సమకూర్చుట సులభము గాని ఇందుకల్ల లాభములేదు. కావున నానమనకుండగుట నిష్ప్రయోజనము. దొమినియనుల ప్రధానామాత్యులు భారతీయులపట్ల సాను భూతి చూపెదనని నమ్ముచున్నాను.

#### సంస్థానాధీశుల సరిదేశము

సంస్థానాధీశుల పక్షమున విశేషియ మహారాజుగారు నాకు పంపిన వార్తను చదువుచున్నాను.

సంస్థానాధీశుల సభ సమావేశమయ్యున్న విదేశములు అందు ముఖ్యముగ కెన్యాసందలి భారతీయుల విషయమై తమఅభిప్రాయములనుసంస్థానాధీశులు తెలియించెడివారు. ఇట్లును సంస్థానాధీశులసభ సమావేశము కానుండెనందున బ్రిటిషుప్రభుత్వము పట్లను దొమినియనులు కాలనిపట్లను మహాభయము వచ్చిన ప్రతిభులపట్లను సంస్థానాధీశులకుల స్నేహభావము తెలుపుచున్నాము. సార్వభౌమని యెడల గల రాజధిక్షియ ఈ మైత్రి బంధమైయున్నది.అందరి ప్రయత్నములకల్ల ఈ విషయ సమస్య కృషినియుగ పరిష్కరింపబడునని నమ్ముచున్నాము. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యముపట్ల భారతీయులకును సంస్థానాధీశులకును ఎవరేకనిధిక్షి కలదు. కావున భారతదేశమునకు అన్నమగు గౌరవ స్థానము బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందు పొదగలంబులై సామ్రాజ్యపదవలయునని కోరుచున్నాము.

మిత్రులారా! సంస్థానాధీశులు పంపినగండేశమును మీకు తెలిపితిని. ఈసమస్య గొప్పదైనను స్నేహభావము సానుభూతి యుంజిన సులభముగ పరిష్కరింపబడవలదు. ఈ విషయమై

నేను నిరాశపెట్టలేదు. త్వరలో ఈ సమస్య పరిష్కరించుకొనునట్లు నమ్మకముగలదు. చర్యలను పునరుద్ధరించు భారతదేశమును దోషియును ప్రస్తావించుట దోషముగాను అభిప్రాయపడుచున్నాను.

మీ మైత్ర సంపాదించుకొనునట్లును గురించినను నానుచున్నాను. ప్రముఖ భారతదేశమునకును దోషియునును మైత్రమును నమ్మకము నాకుగలదు. ఒక దేశమును భారతదేశమునకు రావలయునని నేను భవలము నున్నాను. కోరియుంటిని. నన్ను అడరు సందేహించెదరు నున్నాను చెప్పిరి. ఒక గొప్ప ఉద్దేశముతో భారతదేశము బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందు చేర్చబడినది. ఇది కేవలము దైవ సంఘటనము. ప్రాచ్యుత్వాన్ని దేశములకు మైత్రవృద్ధియగుటకు రెండవార్థములకు సమన్వయము చేయుటకు అందుమూలము న మానవాభ్యుదయమునకు భారత ఇంగ్లండు దేశముల మధ్య మైత్రీ కారణముగ నుండును. చురుకువలన కలియించున నాగరికతయందును మిక్కిలి భారతీయులను భేదముండదు. కాని అంతరమానవులే అను విషయమును గుర్తించవలెను. కష్ట సమయమున మీరు సహాయమునగిన భారతీయులు కృతజ్ఞతతో మరల కనుబులును తీర్చుకొనెదరు. సమానభావ్యతను మానవాభ్యుదయము భారతదేశము కోరుచున్నది.

దేవన్ ప్రభువుగారు

29 తేదీన దేశమైత్ర ప్రభువు ఇట్లు తెప్పిరి. ఈ కథలందు భారతసమస్యను గూర్చి ప్రస్తావించినా రందరను గొప్ప వారు. అట్టివారు ఈ సభయందు భారతీయుల మైత్రమును గూర్చి చక్కగ వాదించినందులకు భారతీయులు వారి కృత్యము ను ద్యులుగ నుండవలెను. సుత్రా, పీఠ, ఆశ్వాస వచనాదుగాను అతిసామర్థ్యముగ వాదించిరి. సుత్రాగారు నూచించిన తీర్మాన మొరయు చక్కగ నున్నది. రెండేడ్లకేరము సామ్రాజ్యంతిర్మానములందు వాచన మేర్పరచుకొన్న భారతీయులకు సమానత్వముల నీచువలె నని ఒక్క దక్షిణాదికావారు తప్ప అడరును అంగీకరించిరి.

ఎటుల, ఎపు డీ తీర్మానమును అమలులో పెట్టుచి పు మ్మరణము చేయుటకు అన్ని ప్రభుత్వములవారును చర్చించవలెనని సుత్రాగారు గోరుచున్నాడు. ఇండియా ప్రభుత్వము తీర్మానమునకు ఒక సంఘమును నియమించవలెనని. ఇదిగత పరిష్కారమైన ఇంకరవిషయము లెన్నియోగలవు. వాటిని ఆరున ఇరుదు మరల ప్రారంభించవలెను. బ్రిటిషు రాజువెల్లుగా ప్రతింఘము వారును తమ జనసంఖ్య నేర్పాటు చేసి కొనుటకు సంపూర్ణ కారణముండవలెనని సుత్రా గారంగీకరించిరి. కూడవలెను లేదు. భారతీయుల వలననున్న మరల ప్రస్తావించవలెనని కష్టపాటనముగల దోషియులను అయిన అనుగుటలేదు. తమరాష్ట్రములలో దోషియులకు స్వాతంత్ర్య ముండవలెనని ఆరున అంగీకరించుచున్నాడు. 1921 లో గావించబడిన తీర్మానము అమలులో పెట్టుటకు ఏర్పాటుల నెట్లు చేసిన విలుగునో ఆలోచించుటకు ఏమి అనుసరమో తెలిసికొనుటకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారిలో అన్ని ప్రభుత్వములవారును ఆలోచించవలెనని సుత్రాగారు కోరుచున్నాడు. ఆఖరుకు ఆయా ప్రభుత్వమువారు తమ ఇష్టముచేర్చుటకు నిర్ణయించుకొనుటకు అధికారము గలదు. కొన్ని విషయములలో కొన్ని తీర్మానములు చేసికొన్న ప్రభుత్వము వారి తోడనే ఆగి పోత ఆసారాంతములను చర్చించుటకు ఇచ్చట ఆకాశముండవలెను. అధినివేషములు, సంరక్షక రాజ్యములకు సంబంధించినంతరకు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము కేరపున లేదు బహదూరు సుత్రాగారు జైపిన్ సిద్ధాంతమును మేముండరము అంగీకరించెదము. కాని ఇటీవల మేము ప్రర్చించి నిర్ణయించినవిషయమును మరల చర్చకు పూనుకొనెదమని తలంచరాదు. అట్లు అర్థముకేసిగదాదు. నేను ముఖ్యముగ కెవ్రా విషయమునుగూర్చి నూచించుచున్నాను. దీనిని బ్రిటిషు పార్లమెంటువారు జూలై మాసములో అంగీకరించిరి. పోయిన జూలై లో జేసిన తీర్మానమును గూర్చి ప్రభుత్వమువారు మరల చర్చించుటకు సమర్థించెదరు. నేను నూచించితిని భారతీయులను బ్రిటిషువారి మోసగించిన వాడనగును. ఎంతసేపు దక్షిణాదికా అధినివేష పరిపాలనములో బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు రవలించిన కులసిన సిద్ధాంతములేనని సదా బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించుచున్నాడు. సామ్రాజ్యవిధానమును విస్తారముగ ప్రవేశ పెట్టుటకు వారి ఆశయము.

1921 సంవత్సరపు తీర్మానము ప్రకారము బ్రిటిషు అధినివేషములు: సంరక్షక రాజ్యములను గూర్చి చర్చించవలెను. మొదట ఆచర్యమును సంఘమువారు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములో నివేశ మేర్పరచుకొన్న భారతీయులకు గూర్చి విచారించుట కేర్పడినపుడు వారు మొదట ఈ విషయమును గూర్చి అధినివేషకార్యదృష్టో చర్చించవలెను.

దీని బాధ్యత అంతయు, అధినివేష, సంరక్షక రాజ్యముల బాధ్యత బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారిదే. సుత్రాగారు జైపిన్ముల బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి చేయిన ఈ విషయములను గూర్చి తీర్మానము జేయుటకు ముందు అధినివేషకార్యాలయమువారికి ఈ చర్యలలో పాల్గొను అధినివేషకార్య ప్రభుత్వమువారిని ఆలోచించుట బదును.

అధినివేషములు, సంరక్షక రాజ్యములు, మాండేలు రాష్ట్రములలో నున్న భారతీయుల రాజకీయ ప్రతిపత్తిని గూర్చి ఈ సభలో నున్న సభ్యులందరూను గోరుటచే అందరూను తెలియజేసితిని వెన్మయిండిజను అధినివేషములకు భారతీయులకు రాజకీయములలో గాని స్వాతంత్ర్యమునకు సంబంధించితిని చిట్కముగాని లేవు. బ్రిటిషువారులలోనే పీఠగూడ అన్ని సంఘములలోను సభ్యులుగ నుండవలెను. బ్రిటిషు ప్రభుత్వము, జైమయి కాలలో ఎన్నికపద్ధతి ఇదివరకే అమలులో నున్నది. త్రివిధాదులో గూడ త్వరలోనే ప్రవేశ పెట్టబడును.

నివాళిములో భారతీయులు అన్ని తరగతవారిని అంగీకరించబడినవో బ్రిటిషువారులవలెనే కాననభలకు నియోజకాధికారమును బొందగలరు.

జరిగినములో గూడ భారతీయులకును బ్రిటిషువారులకును నియోజకాధికారమును గూర్చి విభేదమే లేదు. మూర్ఖత్వానికి కాలో ఉగాడాలో కానన భలకు ఎన్నిక సిద్ధాంతమును ప్రవేశ పెట్టలేదు. అయావారులకు సంబంధించి నట్టియు, అధికారము సంఖ్యకు బట్టియు, కొన్ని నిర్ణయములున్నవి. వీరిని నిశ్చయించుటలో కొన్ని నిబంధనలను జేసికొనిరి.

తంసీజుకాలో కాననభలేదు. కార్య నిర్వాహక సభయూ లేదు.

అధినివేషములు, సంరక్షక స్థానములకు సంబంధించినంతరకు భారతీయులకును మానవలను, బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి తగవున నేను అమోదించెదను.

మేకంజి కింగుగారు

మొండికింగుగారు నువ్వీ: అధినివేషకార్యాలయ ప్రతిపత్తిగూర్చి ఇండియా ప్రభుత్వమువారును, గ్రేటు బ్రిటను ప్రభుత్వమువారును బదునున్న ఆచరణను మేము ప్రార్థిం గ్రహించితిమి. మొదటినుండియు ఏ సమస్య బహుముఖముగాని పూరించుటకు సహాయపడవలెనే మా సంకల్పము. మేము జపాను ప్రభుత్వము ఎట్లు ప్రర్చించితిమో ఆశ్వాసమున రాజుగారు తెలియజేసిరి. ఇదే ప్రకారము భారతీయుల విషయమునగూడ పరిష్కారము చేయవలెనని. ఈ కష్టసమస్యను పూరించుటకు అన్నిటికంటె ముఖ్యము నున్నావార మనది. అయిన జైపిన్ దంతయు యదార్థము. మాకు సంబంధించినంతరకు ఈ విషయమై నున్నావారముతో ఉభయత్రా ముచిగ నుండుముల జేయుటకు ఎంతయు సిద్ధముగ నున్నాము. 1908 లో నేను కడపలో ప్రభుత్వమువారికి ప్రాచ్యదేశముల నూడి కలనవచ్చు ఏర్పాటులనుగూర్చి నివేదికను సమర్పించియుంటిని. వాచేతియుండున్నది ఇదే. ముఖ్యముగ భారతీయులకులకు జెందినది అపుడు కడప ప్రభుత్వమువారి కోర్కె ననుసరించి భారతీయుల కలననగూర్చి ఏర్పాటు జేయుటకు ఇండియా మంత్రితో మాట్లాడుటకు ఇంగ్లాండుకు బోయియుంటిని. అపుడు 15 ఏడ్లక్రిందకు మాట్లాడుచు మెట్టువో మీకు తెలియ జేయుటకు అందుడి అంతోపర్వాధికారును జరిగి ఇది పించెదను. కడపవారు తమకష్టపరచుటకును పరిష్కారము జేసి కొని సామ్రాజ్యపర్యవేక్షకును గూర్చి శ్రద్ధవహించుట లేదన్న ఆశ్చర్యముగల అవ్యాజ్యము జేసికొనును. మాభ్యుదయ మేము ప్రార్థిం గ్రహించితిమి. సామరస్యభావముతోడను పాను భూతితోడను ఈ విషయమై గ్రేటు బ్రిటను భారతదేశములతో సహకారముతో పనిచేయ జలించితిమి. అయే మాపరిత్ర సంకల్పము. అపుడు అక్కడ ఇండియా మంత్రితో మాట్లాడి ఇండియా జేగి అచట ప్రభుత్వమువారికి కడపకు భారతీయుల కలననగూర్చి వారితో ఆలోచించితిని. మా ఇద్దరకును ఏకీభావము కుదిరినది. కాననము లభనములేటోడ పోయెను. మాబద్ధినిని స్పష్టపరచుగా రాజీవుదిరినది.

కలన సమస్యనే తృప్తికరముగ పరిష్కారము చేయగల్గివును ఇకరవిషయమునగూడ రాజకీయ సభ్యులునుగూడ యుటవలెనే

జరిగినములో జేయవచ్చును. ఆచరణమే మేమీ సమాప్తత పత్రికాల్ని ఆలోచించువారు నని సుత్రాగారు భావించెదరు. గాక, అధినివేషములందు భారతీయులకు సమాన ప్రతిపత్తి లేక పోవుటచే సాంఘిక న్యాయక కోర్కెక విచారించుచున్నానని పీఠ ప్రభువు జెప్పినదంతయు యదార్థము కడపలో మాప్రము భారతీయులకు రాజకీయములందు గాని, మరల విషయములందు గాని వారికెట్టి ఆసాధ్యములు, నిర్బంధములు లేవు. స్వాతంత్ర్య స్థాపన, ఇబ్బందులుగూడలేవు. దోషియును అన్నియు 9 రాష్ట్రములుగ లేపిడివి. అందలో 8 క రాష్ట్రము మీది తొమ్మిదర రాష్ట్రమునుగూడ భారతీయులకు స్వాతంత్ర్య సంబంధమును కలిపింధము లెన్నియులేవు. ఉన్నటుల వాకు తెలియదు.

వైక, వాకా, వైమానకవిధములయందు భారతీయులు కనిజేసినవో వారికి దోషియులలో యోజకాధికారమునునని 'ఫైన్ ట్రా' ప్రకారము ఏర్పాటుజేసిరి. భారతీయులు సామ్రాజ్యమునకు జేసిన గొప్ప హామీను జూచి మేమెంతయు హర్షించుచున్నాము. వీలైస్తపులై మేము వారిభున నేనను అంగీకరించెదము. నేను లిబరల్ పక్షమునకు జొరవనాడను. దోషియునకు ప్రతేముగ నియోజకాధికారములేదు. రాష్ట్రములలోనున్న నియోజకాధికారమునే దోషియును నుగూడ రర్తించజేసితిమి. దీనికలన తృప్తి రాష్ట్రములలో ఏటు చేయుట కధికారములేనివారిలకు అధికారము కల్గిరి. అతిభేదములే ఏటు చేయు అధికారములే పోలేదు. నిర్ణయమునుండు నియోజకాధికారమును మిరముగ నుండుటకు ఏర్పరచి ఇంతకు ముందు ప్రభుత్వమువారు పెదరలు నియోజకాధికారమును దోషియును కంతకును ఉపయోగించుములు ప్రవేశ పెట్టిరి.

సాంఘాతిక విషయములలో శ్రీలకునూడ ఏటులన్న అధికారమును ప్రస్తావించిరి. మేము అత్యధిని ఆక్షేపించితిమి. శ్రీల నియోజకాధికారమునుగూర్చి రాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారికి యధికారముండవలె నంటిమి. కాని ఆ ప్రభుత్వమువారు తమ ఇష్టము ప్రకారమే తీర్మానించిరి.

బ్రిటిషుకొలంబియా

లోమూరము ఈ విషయమై లేనిపోని అపోహలు బహుముఖములగు నియోజకాధికారములో కొన్ని మినహాయిపు లను గాంచిరి.

కనడా భారతీయుల ప్రతిపత్తి

మరాష్ట్రములో ఆశ్వాసమున రాజగారి జేరీయులకు సామర్థ్యముగలనని నేను భారతదేశములో యదార్థముగ జెప్ప గలను. కాని మాకు అయినరాష్ట్రములో లేవు. దోషియును రాష్ట్రములలోను కడపవారికన్న సభ్యులన్నియు భారతీయులకు గలవు. మాదేశములో భారతీయులకు మేము ప్రస్తావించిన కర్తవ్యము మాప్రకటన ఇండియాలో ఇక్కడలేదు. మేము గోరుట లేదు.

దీనినుసరించియే మేమివిషయమును ఆలోచించ జలచితిమి. బ్రిటిషు కొలంబియాలో జాలనచున్న లేదు. ఆర్థిక చిట్కలే కారణము. కొంతకాలము భారతీయులు కొలంబియాలో వానన మేర్పరచుకొని కొలంబియులవలె తీరము గడుపు కొనుచు అలవాటుపడవలె ననుచున్నార బ్రిటిషు కొలంబియా కార్మికులు పారిశ్రామిక జునాయమును నిలబెట్టవలె ననుచున్నాడు.

వారిజులవాటులను, వారిసభ్యులను అలవడజేసికొనవలె ననుచున్నాడు. ఇది లేనివారికి సంపూర్ణ నియోజకాధికారము నిచ్చితి మేని తమ జీవనపరచాము పాడనునని భావించుచున్నాడు. బ్రిటిషు కొలంబియాలో భారతీయులకు నియోజకాధికారము నిచ్చిన గల్లరాజకీయ సభ్యులును తెలియజేయకలెదము. నేను పార్లమెంటులో నున్న కరిష్ఠియులను బట్టియే మాట్లాడు. పూర్వము పార్లమెంటులో మా పక్షములో ఒక్కరే యుండిరి. ఇపుడు ముగ్గురుగలరు భారతీయులకు బ్రిటిషు కొలంబియాలో ఏటులన్ని ప్రభుత్వమువారి భాగము గల్గిని రాజకీయములందు వాధాతితో మాట్లాడు తృప్తిగా మీకు నచ్చునటుల జెప్పగలరు. ఇ దెంతమాత్రము అతిమోక్షి గాదు. దీనికలన పార్లమెంటు ప్రభావము ప్రార్థిం గ్రహించునని. తమదేశములో గాని కడపలో గాని ఏటులేనివాని జేడము ఏటులన్ని ఇంకొక ప్రభుత్వము నేర్పరించినా రనుచు. ఇం యన్న పరిస్థితు లిది. ఇది చాలకాలమును ననుకొను దీనికలన కలుగకలెదము ముకు తెలియుటకై దీనిని జెప్పవలెను. సుత్రాగారి విషయమై ఈ సభలో జేసినమాటలకు నేను బహు మోహించుచున్నాను. మాకష్టములను, తనకష్టములనుగూడ, ఇంకన

భారత జీవ ప్రతినిధులు ఇచ్చిన సేవ వ్యాపకములు మాత్రం జీవ ప్రతినిధులు గాక సామాజిక పట్ల భక్తితో నిండియున్నది. ఈ ప్రతినిధులు మనమును శుభంబులును స్థాపించుటయందును సుపరిచయమై కొంత మాట్లాడెను. న్యూజిలాండు నందు భారతీయులకును ఎట్టి భేదము లేదు. సమాచయము మాత్రము రెండు జాతులకున్నది. ఆర్యుల మతములందు కొన్ని భారత వ్యవహారములు కనిపిస్తున్నవి. న్యూజిలాండునందలి జీవనిధానము కన్నకుండలయందు జని మాతాపిత. భారతీయుల సంస్కృతి అధికమైన జీవకర్మములందును మార్పులును సమర్థములు కొంత వరకు మా ఇంగ్లీషును విధాన నిర్ణయమునకు భారతీయులనున్నది. ఈవిషయముల న్యూజిలాండు పార్లమెంటుకూడ ఇంగ్లీషును నిర్వహించుట వామోదించుచున్నది. న్యూజిలాండు నందలి ప్రాచీన జాతులకూడ జంక్షన్లులలోనే సమాచయము మాత్రము సమర్థించుచున్నది. సామాజిక భవనములలో జీవ ప్రతినిధులకు ఇతర ప్రతినిధులకు ప్రతినిధులకును గౌరవ మిచ్చుటయును భేదము మాత్రమునున్నదిను అభిప్రాయము భారత జీవమున ప్రబలమునున్నట్లు నాకు తెలిసింది. ఈవంటి ఆచరణను (జీవప్రతినిధులకు) త్వరలో ప్రకటింపుట యుక్తము. భారత జీవ ప్రతినిధులతో పాటు సమాచయము మాత్రము



మ చి లీ ప ట్ట నా ము

నూ. ప. — నాటకముల నష్టము (ప్రత్యేకముగ) రుండా  
 లను పనులొజ్జేసి ధరించుటకైనది బాత్రియ కళాశాలకు నష్టము  
 వంటిగట్టిలేదు. (ఆం. ప. నం)

న భక్తి భావ మొ దిం క జే యి య  
చుచున్నారు. ఆరీతిగా గాంధీమహాత్ముడుపడేసించిన రోడ్డు  
విరహికోపార్థమును 1930వయోద్యోమమునగుడ రూపుమా  
జూచుచున్నారు. తమభావములను కన్నముగ కల్పించిన మన  
నాయకుల విషయమున నా కట్టివివాదమునలేదు. వారువీరి  
న, ఉత్సాహమును, పట్టుదలను కనబరచిరి. మనముగూడ నటు  
మన భావములను స్పష్టపరచి దీక్షను పట్టుదలను ఉత్సాహము

అమ్మతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

జాతీయ విద్యాలయము:—విజయనగరము

విజ్ఞాపనము

దీపావళిధర్మము

మహా-హరి:—

మన దేశమునందున్న ని:ధాని(పాఠశాల)ల యన్ని మతములవారికి స్వరాజ్యకాంక్ష స్యాంత్వాభిలాష కడుతీ (నమగ్గ నన్నవన్న సంకలి యెల్లరకును విశదము. ఆయాపక్షముల వారు వారివారి యభిప్రాయసారము ఏకైకత్యమును స్వ రాజ్యమువొందుటకు యత్నించుచున్నారు. ఇందుకు జాతీయసం స్థాపకలిపి, అన్నివిధములను జాతీయత యనంద్యురంబి పెం పొందించుట అన్నిమతములవారికిని ప్రథమకర్తవ్యమై యున్నది.

స్వయంసహాయత, స్వయంనిర్ణయము, స్వయంనిర్మాణము, స్వయంకర్తవ్యమునా, ముగ్ధి స్వరాజ్యసాధనకు ముఖ్యమూలములు. కనుక మనజాతీయ సాంప్రదాయముల ననుసరించి జాతీ య:పునర్నిర్మాణమునకై, జాతీయవిద్యాలయముల స్థాపించుట చే, జాతీయవిద్యమూలమున స్వరాజ్యసాధన ముసాధ్యమగునని భావించి, విద్యలనాదమందగు విజయనగరమున పురజనులవహత యముతో, జాతీయకళాశాలయొక్క స్థాపనపరిచి సంకల్పము గలిగి, మేము కొంతకాలమునుండి ప్రయత్నించుచు జేయుచున్నాము. ఇందుకు మహాజనులు తోడ్పడుదురా?

ఈయంద్వేము దృష్టియందుంచుకొని ప్రస్తుత ప్రారంభవిద్య నేర్పుటకై యొకజాతీయ పాఠశాల ప్రాత్రపేటలో కొత్తకోవెల తాలూకు మండలము ఆ తాలూకాలో కొన్నిమాసముల క్రిందు పెలకొలిపి, కనిపడించుచున్నాము. ఇందు పంచమ విద్యార్థులకు ప్రత్యేక సదుపాయములు గలవు. విద్యార్థులకు విద్య ఉచితము గ నిర్వహించును. దసరాకు ఖద్దరుదుస్తులపూడ ఉచితముగ నిచ్చితిమి. సాహిత్యమేగాక పరిశ్రామికవిద్యనూడ తెప్పించుచున్నది. నూలు కడుకుట, కవారుపేపువేయుట, బంబు కొనానేయుట, ప్రస్తుతము విద్యార్థులు నేర్చుకొనుచున్నారు. ఆర్థికస్థితిని బట్టి కస్త్రుములు, నేయుట, రంగువేయుట వద్రంగము, తెత్తుపని కిల్పము మొదలగువస్తువుల కళలు ప్రముఖగా నేర్పవలెనని జూచుచున్నాము. ఈ పాఠశాలయొక్క క్రస్తుతపు ఆర్థికస్థితి పెంకప్రక్క నివేదించియున్నాము. పురజనుల సహాయము కండియున్నాము. ధనసహాయము పూర్తికవచ్చినగాని ఈ సంస్థ అభిప్రాయముల ప్రకారము నడిపించుట కష్టమగున కావున జే కాభిమానులు వలయు ధనసహాయము జేయ ప్రార్థితులు.

ప్రత్యేక ప్రార్థన

రాష్ట్రపు దీపావళిపండుగలో ధనసహాయము నిమిత్తము తమకర్తవ్య మన్నుచున్నాము గనుక జాతీయ విద్యార్థికి భూనిరాశములిచ్చి ఈ పాఠశాలనున్న ఉన్నతస్థితికి అభివృద్ధి చేయుటకు మహాజనులు మాకు అన్నివిధముల తోడ్పడ ప్రార్థితులు.

మోలుమర్రి శీతారామయ్య

చేకుమళ్ళ సీతారామస్వామి

సూరంపల్లి రెడ్డిగారి విజయరామయ్య

తెలిదేవర వాసుదేవరావు

జాతీయవిద్యాలయ పాలక సంఘము

తూర్పు కృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసు పంఘము - బుదరు ఈజిల్లాలో కాకినాడ కాంగ్రెసుకు ఆశ్రయసంఘసభ్యులుగా చేరినవారిలో కొందరు యంతరీకమకు చెల్లించవలసిన విరాళములు రు 2700000 యిరువది ఆయదు రూపాయలను యచ్చి యొడలేదు. కాంగ్రెసు చేతవలో నున్నది. విరాళము లన్నియు తక్షణమే పంపిగని అప్పటినుంచి ముందుగా జరుగవు కావున యిజిల్లాలో ఆశ్రయ సంఘసభ్యులుగాచేరి విరాళముల నీయనివా రందరు తక్షణమే ప్రమాకు మనియార్చి మూలముగా గాని మరొకవిధముగా గాని కంపగోరెదము.

చె. వేం. నరసింహము, } కార్యదర్శులు.  
బాబ్బా వెంకటేశ్వయ్య, }

కథహరిచూరము

చిన్నదబ్బి 1-కి 0-2-0 (6 డబ్బిల మందుగలది) 1-కి రు 2-0-0 ఈ చూరము వసమాలికలచే చేయబడినది. దగ్గు, ఉబ్బనము, కాకపీస, కైత్యవ్యవసాయ మొదలగువానికి ఉపయోగించును. దీని వెంటనుంచుకొనుట కుచిది. గొజనవ కిలో, మదరాసు - బొంబాయి.

పాలకొల్లు (స్వయంవిశేషి)

నవంబరు 1:—నిన్నటిదినము ఎలక్ట్రునులో చాలమంది ఓట్లు యెన్నెట్టికే మ॥ రా॥ దివానుబహద్రుల మోక్షరామచంద్రరావు పంతులుగారికిస్తే, కాన్సిలు విషయమై మ॥రా॥ మోలే గంగరాజు, వెనుమత్త పెద్దిరాజు, కామమిల్లి సర్వారాయుడు గార్లకు యచ్చినట్లు తెలుస్తుంది. యీ ఉట్టుపక్కలను అన్ని పోలింగులలోను యెక్కువగా ప్రజలందరు అతి ఉత్సాహముతో వైచారికే యచ్చినట్లు వదలియున్నది. తప్పక వీరు యాయెలె క్షనునందు కృతార్థులవుదురని ప్రజలందరు భావించుచున్నార.

ఈ గ్రామము యూనియనుగా మన్నుచున్నది కొంతకాలము పోలీసుస్టేషను అప్పటి పోస్టుగానుండి దరిమిలాను మునిసిపాలిటీ అయినప్పటినుంచి పోస్టుస్టేషను పెట్టుటకు గంగన్న మెంటుపాడు అలావించి యీ మధ్యనే సాంక్షను చేసిరి. నేటి యందు మూడు డిప్యూటీ నూనెంపెండెంటు గారును, సర్కిలు యిన్ స్పెక్టరుగారున్ను, ఒక సబుయిన్ స్పెక్టరున్ను, హెడ్డు రన్ స్టేబిల్సు, కాన్ స్టేబిల్సుతో బ్యాండు బాద్యముతో స్టేషనుకు వచ్చిరి. మామనీషిల్ వైర్యుగారు మ॥రా॥ పోల్స్ వెంటటబ్బారావుగారున్ను, కాన్సిల్లరు మ॥రా॥ శ్రీ అద్దేపల్లి కర్తవ్యారాయణమూర్తి గున్ను వెంకన్నమ్మకాయల రంగనాథులు. కడియం నూనెయ్యగారున్ను, గ్రామస్థులు మ॥రా॥ శ్రీ బంగారు రంగరాజు, చందూరెడ్డియ్య, చందూరి వారాయలరావు, ముచ్చర్ల నాగభూషణగార్లున్ను కచ్చుట సమావేశమైరి. తరువాత డిప్యూటీ నూనెంపెండెంటుగారు లేచి యీ గ్రామముకు తినిగలిగి గంగన్న మెంటుపాడు తీర్చి రనిము నేటిదినమున పోస్టు స్టేషను స్థాపనచేయుట కడు కుది నూచుననియు, యుకకులైస్ వైర్యుగారు కడు క్రధవించి కుళాయిలు పెట్టి గ్రామమునకు మంచినీటి వసతి కలుగ జేయును గ్రామములో కానిపేనునందు కర్తవ్యవహించి గ్రామము వృద్ధిలోనికి తీసికొనియేరు రనియు, కొలదికాలములో ఈ మునిసిపాలిటీ కార్పొరేషనుగా మారుటకు అనేక అవకాశము లున్నట్లుగా తెలిపి అచిరకాలములో కార్పొరేష నుగా మారుటకు దీవించిరి. తరువాత మ॥రా॥ శ్రీ పోల్స్ వెంటట కుబ్బారావు గారు గ్రామస్థుల తంపున కేసు కృతజ్ఞతను సంతోష మును తెలుపుచు గ్రామము అభివృద్ధిలోనికి వచ్చు చిన్నాములు కనబడుచున్నవి తెలిపిరి. కుళాయిలు గ్రామమునకు అభ్యవసర మనియు, గంగన్న మెంటుపాడుపూడా తగు సహాయము చేయ నిశ్చయించినారనియు, అచిరకాలములో కుళాయిల విషయమై పని ప్రారంభించింపి పూర్తియగునవరకు తాము దీక్షకవహించింట్లు తెలిపిరి. తరువాత నూనెంపెండెంటుగారు గ్రామమునదితెలిపిరి.

ఇచ్చట 10 మంది కాన్ స్టేబిల్సునూ, 2 హెడ్డు రన్ స్టేబిల్సునూ, ఒక సబు యిన్ స్పెక్టరున్ను ఉండునట్లు తెలియుచున్నది. ఈ స్టేషనుకు నుమారు 27 గ్రామములు చేరియున్నవి యచ్చట సర్పాపురంకంటె అనేకరెట్లు పని హెచ్చు. కనక గవర్న మెంటుపాడు అధ్యపక్షము 5 గురు కాన్ స్టేబిల్సును అదనముగా నియమించిన చాల అభివృద్ధిలో యుండునని మా నమ్మకము. ఇప్పుడు యిక్కడ యేర్పాటు చేసిన సబుయిన్ స్పెక్టరుగారు మ॥రా॥ కుబ్బారావుపంతులుగారు చాల మంచి వారున్ను, యోగ్యులున్ను, నూనెనుమో యిట్టివారిని నియ మించుట ప్రజల యభ్యుప్సముగాని వేరొందుగారు. ఈ కుబ్బారావుగారు కడు క్రధవహించి ప్రజలక్షేమము గోరి యేతిధర్మస అల్లరున్ను లేకుండగా కాపాడెదరని నమ్ముచున్నాము.

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0.10-0 (పది అణాలు)

కెల సులభము! (పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము) గుణ మధికము! శరీరములో ఉష్ణాధికముచే గలిగెడి వైర్య, కాశ, మాత్రలు దివ్యావృతము. అభిర్జము, అనిచి, అవులి:కలు, బగ్గి ములక్యము, దాహము, దప్పి, ఎక్కిళ్లు, శర్కారంగముల యందు బలతీయము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, కిరస్సు, వేర్లు, అగ్గులు, మొదలగువానియందు గలిగెడు నొప్పలను బోగొట్టి జేమానును మంచి యారోగ్యమునకు దెచ్చును. ఈ మాత్రలు మేహవార నొప్పలకు వెంటనే గుణమిచ్చును. యందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల జైవధమగుచేతను తరమహాసక్తియ అని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిమాత్రని నిజము తెలియగలదు. చిరునామా:— ఆయుర్వేదవైద్యునిలయం, పోస్టు నిడుమూలు, ఎలకురు, కృష్ణాజిల్లా.

చెన్నపురి బజారుధరలు

నవంబరు 6 వ తేది మంగళవారము

(1) ధాన్యములు			
దసరాలు బా 1-కి	రు 45.0-0	రు 55.0-0	రు 65.0-0
రియ్య బస్తా			
కునుమ తెనాలి	రు 45 గలది	రు 18.0-0	రు 18.4 0
నెలూరి	రు 15.4-0	రు 15.5-0	
డిల్లి	రు 15.8-0	రు 16.0-0	
రానులు బా. 164 బస్తా 1-కి			రు 8.8-0
నవ్వులు		రు 28.0-0	రు 24.0-0
(2) పప్పు ధాన్యములు			
కందులు బస్తా 1-కి 205	రు 12.0-0	రు 18.4	
నెనగలు	రు 10.8-0	రు 10.12-0	
నెనలు	రు 12.4-0	రు 12.12-0	
మినుములు	రు 18.0-0	రు 18.12-0	
ఉలములు	రు 7.4-0	రు 7.8-0	
(3) నూనె వస్తువులు			
నవ్వులునూనె బా 1-కి	రు 180.0-0	రు 185.0-0	
నెయ్య మ 1-కి	రు 14.0-0	రు 26.0-0	
కొండాపురం నేరునూనె బా 1-కి	రు 66.0-0	రు 66.0-0	
యెలర ప్రజేకము	రు 60.0-0	రు 62.0-0	
వేరునూనె గానుగ బా 1-కి	రు 148	రు 148	
అనుదము నూనె బా 1-కి		రు 145.0-0	
(4) చిల్లర వస్తువులు			
చాయపసుపు బా 1-కి	రు 280.0-0	రు 285.0-0	
కొరవపసుపు	రు 215.0-0	రు 220.0-0	
మిరపకాయలు (కుంటూరి) బా 1-కి	రు 90.0-0	రు 105.0-0	
గుంటూరుపాడుకట్టు నీటిమందు ములుగు 1-కి	రు 40, 45		
కాళిబాస్తి పొడుకట్టు		రు 60, 65	
జెల్లము బా 1-కి	రు 40.0-0	రు 50.0-0	
ఇంతిపండు బా 1-కి	రు 85.0-0	రు 46.0-0	
(5) ఇనుము			
పట్టాళ రఖం బా 1-కి	రు 34.0-0	రు 35.0-0	
చదరం	రు 35.0-0	రు 38.0-0	
కవుండు	రు 39.0-0	రు 50.0-0	
(6) లోహములు			
వెండి 100 రులకు	రు 78.0-0	రు 82.0-0	
బంగారము, కులము 1-కి	రు 24.8-0	రు 25.0-0	
కవంబు 1-కి		రు 15-15.9	
ఉత్తడి బా 1-కి	రు 290.0-0	రు 295.0-0	
రాగి డిటా	రు 240.0-0	రు 345.0-0	
అస్కా చెక్కర బ 1-కి	రు 45.4-0	రు 46.8-0	
(7) రంగులు ఆలిజరైను			
అవుకప్పుడు	20 డిగ్రీలు	రు 140.0-0	
వొట్టిప్పుడు	డిటా	రు 140.0-0	

ఎలూరు TS/143 మేడ లాటరీ

పర్యవ సా న ము  
4-11-23 తేదిన లాటరీ కల్పబడినది. మద్రాసు కాపురస్థులు A. C. నాగరాజు, G. లక్ష్మీనారాయణ 32 వరదయ్యవీధి మింటుపోస్టు గార్ల పేరు గల నెం 2956 రు టిక్కెట్టు 2-10 P. M. కు గెలు పొందినది.  
5, 6-11-23. (id) మూటూరి నర్సేశ్వము.

బెజవాడ స్పిన్నింగు అండ్ వివింగుమిల్సు లిమిటెడు, బెజవాడ కట్టడములు తయారగుచున్నవి మెన్సరీ సామాను యావత్తు మిల్లు ప్రవేశమునకు సిద్ధముగ నున్నవి. గూడూరు లక్ష్మణరావు, బి. ఏ. సునీజింగు ఏజంటు అందు డైరెక్టరు, బెజవాడ.

దీపావళి మహోత్సవము  
జంతుహింస

ఆర్యసోదరీమణులారా! ఆర్యసోదరులారా!

ఇదిగో ఇంకొక్కసారి దేశమునందు వీరసంతోషముతో ఆంధ్రము కలకలబోవుచున్నది. దీపావళి మహోత్సవము వచ్చుచున్నది. దీపావళి మహోత్సవ మనగా నేమో అందఱుకును తెలిసియే యుండవచ్చును. దేశములో పాపకర్మములు చేసి జీవరాసులు కల్గి హింసలగుండు చుండిన వరకాదును దనుదుర్మార్గుడు వచ్చినదివఱకు. ఆదుర్మార్గుని బాధలు తొలగిని ఆరుసంతోషముతో వాడుచచ్చిన దినమును జ్ఞాపకముంచి ఏటేట యానందించుచున్నాడు. దుర్మార్గులయొక్కయు సన్మార్గులయొక్కయు వాగ్విశ్లేషములు చేయుటలో ఫల మేమి? ఏకాగ్ర్యములు చేయుటల ముక్కుమారు దుర్మార్గు డని పేరు బొందెనో వానిని తనము చేయి కుండునట్లు దీక్షలు చేసికొనుటకు, ఏకాగ్ర్యములు చేయుటల సత్కురుమలని పేరుకచ్చెనో అట్టి ఆర్యములను నునము చేయబ్రయత్నించి గౌరవమును పొందుటకు, శిద్ధివలన చేయుటలెక. కాని ఈకాలమున తద్దినముల యర్థమును మఱచితిమి. తద్దినములదిప్పుడు ఫలానాకాదును భుజించుటయే ముఖ్యమైనది యాయెను. వరకాదునదివఱకు మనము కాకుండనుడవలె ని ఒకప్పుడై ఆనుకొనుచున్నామా? వాడు జీవులను, అనగా మనుష్యులను మృగాదులను వానియన్నిటిని హింసించియు, భరించియు ప్రాణదాని పేరుబొందెను. ఆకాలమున వానియంతటి ప్రాణుడు అకముఖా లేడుగాబోయి. గనుక సజ్జనులకు వాడు చాకగానే సంతోషముకలిగెను. ఈకాలమున తల్లిదండ్రులనే దీక్షలు జరిపించుచున్నాడు. తోబుట్టువు లొకరినొకరు మోపుచున్నాడు; ఇతడు పొరుగిండ్లవారు వృథా వ్యాజ్యములతో తలచుకొని దారిద్ర్యమును పొందుచున్నాడు. గురువులని పేరు పెట్టుకొన్న వారు బోధించునది యొకటి వారి నడవడి మరీయొకటి. పురాహిత్యము పురుషులకు అపారముగలుగుచున్నాడు. జీవ జున్నుటికి సమానము సాధారణముగతిని మఱచి, అనివేకులతో సమానముగా వివేచనలు జీవహింసకు తోడ్పడుచున్నాడు. అహ! దీపావళి రాబోవుచున్నది! దుర్మార్గుడు బోయెనని సంతోషించుచోవు వారు తా మెటుకంటివారని యోచించుకొనవలెను. వేరే జీవుల ప్రాణములను తీసుకోవుచున్నాడు! ఆర్యులారా! ఎంతమంది పేరు! ఆర్యులను మీపేరుకై ఆర్యము తెలియునా? దిక్కులేని గొట్టెలను, కోల్లను కిడ్డలవలె పెంచిన ప్రేమయొక లే మీ పొట్ట తెట్టబోయెదరా? ఒకరిని హింసలేట్టియో మీరు ఆనందించ బోయెదరా? జీవముతో నన్నుపుడు మీరు అనేకవిధములుగా నుకయోగము జరుపుటలకు అకపడి, అకపడి, అనగింజు తయెను దయలేక చంపెదరే! అయ్యో! కయో! కయో! శ్రీరామచంద్రుడు, కృష్ణమూర్తి, బుద్ధుడు మొదలైనవారి జన్మభూమిలో బుట్టి వానినామముల స్మరణజేయు మీకేల యిట్టి ప్రాణ

బుద్ధి పుట్టిందీ! మాంసాదులు ప్రాణముగలుగుట దిక్కుగాని పాపములకు మానవుల రిండియనా? అయ్యో! మాంసముదొరకు విధములెలియునా? దయచేసి యొక్కసారి గొట్టెలను అనుమటుకు పొందు. ఆ దిక్కులేనిబుంతువులు మీలో ఏవుకాదు? దు వానిపాలిటి దైవముగా వచ్చుకా యని మిమ్ములజూచును. అనివేకులవలె. కాని వాటికంటెను జూచుదు. దయజూపమని వేడుచుండును. కసాపువాడు పట్టుకుచ్చినప్పుడు వాటినికను వినుడు. పాపము! ఎంతవరకాపరముగా నుండును. ఇదంతయు జూచిననే మీ మనసు కలగును. లేదా, కసాపువానిపనిని చూచుదు. మరలను గ మ ని ం చ క మే క ల ను ను డ (దోచి తిత్తులు దొంగిలి సుకముప్రాణముండగానే పక్క మే 1 ను తెగ గోయును. అనంతమైనప్పుడు ప్రాణముండగానే తోయి కూడ తీరును ప్రారంభించును. ఆర్యమరీలారా! అదేమిమీమన వృద్ధియగును? 18-ము లగుచున్నా? ఈ భూమిపైయులను మీరు వినియు కనియుండిను. కేవలము వాడుకకింద రాగా అనందముతో భుజించుచుంటిరి. కొన్నిచోట్లలో మనుష్యులనే తినుచు రున్నారే! వాటికద మోమా, మనకిడ్డలో చిక్కుపడిన యెడల మనకు ఎంతయోనందముగా నుండునో, కనుకపుడు! అదువారి మనసు కోకులను. మాంసాదులను దినట 18 ఇంకను మీ మనసు సమృద్ధియైనా?

ఆర్యులారా! జీవులందరికిని ప్రాణముమీద యాన సమానమని యో, మనుష్యులతాదృశ మృగాదులకును ఎవనియొ మరచితిరా? ఒహించువులారా! మీరు చాల దైవక్షేత్రములలో ఈశ్వరుడు 1 కుజూచుకొండే! ఇత ప్రాణకర్మములుచేయువారికి ఎటుకంటి ఫల మివ్వవలసి యున్నాడో? బున తప్పులకుగాని ఫలము నను భవించురీతులకు హిందువులకు వన్నాదా? మానడు, మానడు. వృగాదుల శేకములు మోపుటగాదు. ఎన్ని విధముల పక్కమైన తర్వాత మాంసము మీకు తినను సాధ్యమగుచున్నది. తచ్చి మాంసమును చూడను తాకను సాధ్యమా? ఫలాదులను చూడు డి. ఎంతయోనందము! పయ్యను కుక్కయొకరిగను ఎముకలను ఎంతయోనందము! అయ్యున్నచో చూచితిరా? ఎకటి ఏది యాచార మో మీకే తెలియును. అది మీకు తెలియకపోలేదు. పండుగ దినములలో మీదేవుళ్ల కేల మాంసాదులను సమర్పించును. ఒక నాడు సన్మార్గులనుబోయి మిగిలినవల దుష్కర్మములుచేసిన ఫలమేమి? అయ్యోయో! ఒకవరకాదుననే లోకము తాళనప్పుడు, ఇప్పుడేమి, ఎక్కడ జూచిన వరకాదుననే యున్నాడు. వీరకప్పుడు దీపావళి జేయదమో యని ఎంతమంది కాచుకొని యున్నారో? సహాదరి! సహాదరులారా! కంకణము కట్టు కొనుడి. మీ స్వతంత్రమునకు గౌరవమును కొనిరండు. హిందులు వదలుడు. వరకాదునడు చచ్చినదినమున మీకు “అహింసా పరమార్థశ్రీ” అను వాగ్యమును జ్ఞాపకము ఉండుకొని జీవహింస సాదులనున్న మాంసాదుల భుజించుటకున్న వదిలివేయుడి.

అనేక యూరోపియ, అమెరికా కాశ్రుజ్ఞులు, డాక్టర్లు మాంసాహారము అనేకవిధముల తెలుపని నది అంగలకును బోధించుచున్నాడు.

ఎం. జి. శర్మ

శ్రీధన్వంతరి

ఇత్యది చెన్నపురి ఆయుర్వేద శాఖల పక్షమున ప్రకటింపబడు తత్వశాస్త్ర. వైద్య విషయాధ్యయనముల వ్యాసములు అనుభూత ప్రక్రియలు దేవభయోగములు ప్రకటింపబడును. ప్రాచీనములకు వైద్య గ్రంథములు ప్రకటింపబడును. ఇదివరకు ప్రకటింపబడు “వైద్యసాం” ముగ గ్రంథము యిది. చరక చికిత్సాస్థానము తెనుగు వ్యాఖ్యానముతో ప్రకటింపబడుచున్నది. రాబోవు సంవత్సరం డి ఈ గ్రంథములు నూడ ప్రకటింపబడును.

“శతస్లోక” (తెనుగుపద్య కావ్యము ప్రాచీనము) ఆంధ్ర వైద్య చింతామణి (తెనుగు పద్య కావ్య ప్రాచీనము) ఇంకను యిట్టి గ్రంథములు వెనువెంటనే ప్రకటింపబడును. మాదిరి ప్రతిక ఉచితముగా పంపబడును.

చందా సంకల్పమునకు రు 5/- మృతమే.  
కలయువారి ఇల్లు వాయనలెను.  
మనెనరు, శ్రీ ధన్వంతరి.  
19 హరికృష్ణ మాంతురోడ్డు, మదనాగు.

మచిలీపట్నం డి|| ము|| కోర్టులో

స్కాట్, 199/1923  
వారు:—గొట్టె శ్రీరామ పంతులు గారుగయిరా.  
ప్రతివాది:—యలమంచిలి నాథావారి.  
వారు: ప్రతివాదివారి నడకకోర్టులో లేబడిన యా నెంబరుదావా 15-11-1923 వాయనా అయియున్నది. నవరు తేదీన 10 గంటలకు నడకకోర్టులో ప్రతివాది హాజరయి దావాకు ఆక్షేపణలు చెప్పుకొనియెడల యీక్ స్కాట్ గా విచారణ కాబడును.

బందన, } కోర్టులో మాధవరావు,  
8-11-1923. } వారులకపు స్త్రీదత్తు.

బెంగాలు - నాగపూరురైల్వే  
కంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకొక్కరేటు చేయబడినది)  
నో టీసు  
ఈ దిగువ లెజుపబడిన ప్రాతివై నట్టియు, ఉపయోగ ములేనట్టియు సామానులు భారీదా, జనరల్ స్టోర్సుకద నున్న కంపెనీ ఏలయ అవరణమునందు 1923-వ సంవత్సరమునెల 28-వ తేదీనండి ప్రతిదినము ఉదయము 8 గంటల 30 నిమిషములకు బహిరంగవేలము, వేసి విక్రయించబడును.

60 టన్నుల ఇత్తడి బోరింగులు, 40 టన్నుల పోతపో యొక్కిక్కుకునకలు, 700 టన్నుల అతికించబడిన ఇనుపకునకలు, 40 టన్నుల సి. వి. గాను రిటార్టులు, 200 టన్నుల పైకుకునకలు, 250 టన్నులస్పింగు ఉక్కుకునకలు, 5 టన్నుల అకురాతి కునకలు, 5 పెండు చోరు దైవములు, ఒకలాటు కాల్ సిస్టిట్ బుడ్లు, ఉపయోగించుటకు కనీస కిరణమునాడెబ్బాలు, కాళిరంగు, తాగునీరము, భారీ 5 గాలముల ఇనుప డబ్బాలు, ఇతర కునకలు ఏలమువేసి విక్రయించబడును.

ఈదిగువ లెజుపబడిన వరకుల ననుసరించి వేలము జరుగును.

(1) వేలములో కొన్ని సామానులను ఏలము ముగించిన తేదీనుండి 2 మాసములవరకా తీసికొని పోవలెను. లేనిచో నవరకారము క్రింద క్రింద సామ్యు తిరిగి యివ్వబడును.

(2) సామానులన్నియు టన్ను 1-కి 0-8-0 ఈ చొప్పున కంపెనీవారిచే బండ్లలో భరితేయబడును.

(3) కొనినటువంటి సామాను వరకుల 100 కి 25 కంటకున తక్కువమే రైల్వే వేలముదాతలకదై సంచకారము క్రింద ఇల్లించి కలితను ఆయుగ మైననాడే పుచ్చుకొనవలెను.

(4) బి. ఎస్. రైల్వే ఏజంటువారి ఉత్తరవు ననుసరించి అన్ని విశయములు భూయసరచబడును.

వివరములు తెలియకొనవారు భారీదాలోనున్న రైల్వేటో ట్ నోట్రోలరు అఫ్ఫీస్సుగారికిగాని, లేక భారీ ప్రాంతాల్సున్న రైల్వేవేలముదార్లు, బిలిమోయా బ్రదర్సువారికిగాని వ్రాసిన బడయగలరు.

ఏజంటువారి ఉత్తరవు ననుసరించి,  
జె. ఏ. సింప్సన్, కంట్రోలర్ ఆఫ్ స్టోర్సు  
By the order of the agent,  
J. A. Simpson  
Controller of Stores

బంగారు, వెండినగలును, పాత్రలును, కోరువారు

**తప్పక చదివిచూడుడు! చాలముఖ్యము!! జరూరు!!**

మా స్నేహితులు, మాతో లావాదేవి 10 సంవత్సరములనుండి చేయుచున్నవారికి అతిదూర్ఘప్రదేశములందు వారికి బంగారు, వెండినగలు, ఇతర సామానులు. రాళ్లనగలు, బహుమతి పతకములు విభవిధ గిన్నెలు ఇనాము కప్పలు మొదలగునవి పన్ని మోస్తరు లున్నవో అన్నిటిని ప్రూర్తిగా 92 పతములతో 172 ప్రక్కలకలిగిన క్యాటలాగు వారి కోరిక మేరకు 1/8 డబుల్ క్రాసు పైజులో ముద్రింపబడినది. ఇట్టిది తిథావలో (ఆంధ్ర, ద్రవిడ, ఆంగ్లభాషలలో) ఇన్ని పతములను చేర్చి భారతదేశమందు ముద్రింపబడలేదనియే చెప్పవచ్చును. దూరదేశములందున్న వారికి యిదిమిక్కిలి ఉపయోగము. వారుపుట్ట, పతము, నగ నెంబరులను తెలిపిన కావలసిన నగలు వారికి సకాలమునవారునుచుపోటికి చేరును. క్యాటలాగు 1-కి పట్టుబడి ధర 1-6-0 లయినను 1-0-0 యకే ఇవ్వబడును. కావలసినవారు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయవలెను.

**ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి, నగలువర్తకులు.**

25, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

**ది మద్రాసు ఆయుర్వేదిక్ ఫర్మసి, (లిమిటెడ్)**

మద్రాసు, మాంతురోడ్డు నందుండు మెసర్సు టాకర్ అండు సన్స్వారి భవనమునకు ప్రక్కనయుండు నెం 2/4 కు భవన ముందు మూలంబి ఏర్పాటు చేయబడినదియె, మా మానేజింగ్ డైరెక్టరుకు, ప్రధానవైద్యులు నగు ఆయుర్వేదరత్న కుండిక డాక్టరు ఎన్. వి. శ్రీరామచార్యులు, పి. హెచ్. డి. ఎస్. సి. గారు, ప్రతిదినము, ఆదివారము, సెలవుదినములందు నూడ, ఈదిగువ లెజుపబడిన కాలములందు రోగులను కరిక్షించి, వారికి సుఖో నొసంగెదర. అని మేము ఇందుమూలముగా ఎల్లరకును తెలియజేయుచున్నాము.

ప్రాంతిలక్సను,	} ఉదయము 7 గంటలనుండి 10 గంటల వరకు		
2/4 మాంతురోడ్డు, మద్రాసు,		} సాయంత్రము 4 గంటలనుండి రాత్రి 7 గంటలవరకు,	
హెడ్ అఫీసు			} పగలు 10 -30 గంటలనుండి,
44 గోవిందస్వామయ్య పిట్ట, వార్డ్ బౌను, మద్రాసు,			

**தமிழக அரசு**



శ్రీకృష్ణుడు : పార్థమేలుము శ్రీకృష్ణుని సభలను  
అతిపదులను వంతుట అత్తు మరి ఇరిగివాళ్ళు అమ్మయ్య బాబి  
కున్నది ఈ నిడదాపై ఎట్టివరచారు తల్లి నన్ను తెలిసి

న్యాసికాస్త్రమునకును, రాబ్యాస నిర్మాణపద్ధతికిని, వ్యతిరేకముగ పాఠశ్రయముగూర్చి జరిగిన సృష్టుగాని వెలిబుచ్చిన దుఃఖిప్రాణమును గూర్చి విచారి చేదను. బ్రహ్మపాతలమును కారణమున భారతీయు లొక్కటే సాజీయుము లగువామ్యుల నన్నిటిని గోరుచున్నారని నాకు తెప్పిరి. ఈయభిప్రాయము ఒక భరితవృత్తాంతముగాక యితరదేశములలో గూడ కన్పించుచున్నదని జానికి హెచ్చరిక గావించుచున్నాను. రాష్ట్రపతియైన న్యాయనూత్రమును వ్యక్తిత్వమైన న్యాయనూత్రమును వారు కలగావులగముజేయుచున్నారు. నా దేశములో నాకు సంపూర్ణముగ పారశ్రవవాక్కు లేనిదో లేనదేమున కేలకప్పుడు నావాక్కులకు కారితవృత్తి తీరదలేని అనునచెప్పుచున్నాను. క్రాంతరాబ్యాస విధానము అనుబంధ రాకపూర్వము విద్వదుజ్జీయు డెక్కడైన నేటాటుండు నివాసముజేరినదో స్వదేశములో నతనికి సంపూర్ణపారశ్రవము సిద్ధింపలేదను కాణమున నేటాలులో నతనికి వాక్కులను లేకని డచేతగలిగి యందుగా యని సృష్టుననానిని నేను ప్రశ్నించుచున్నాను. సృష్టుగాని యభిప్రాయము కేలము అపోనాతో మాడుకొని యున్నది. అప్పుని పారశ్రవ శాసనముల ప్రకారమును మువిమమును గూర్చి నవీన సిద్ధాంతముల ప్రకారమును నిర్మలవరకపు పారశ్రవము తక్కువరకవలపారశ్రవము అనుచెందుకముల పారశ్రవము ఒకే సామ్రాజ్యము లో యుండనేందు. నేను మీ దేశమునకు నచ్చి అచ్చట నియోజకాధికారును పొందుటకు నలసిన అర్హతను సంపాదించుకొన్నదో నీవు భారతీయుడవు కాబట్టి నీ కిక్కుడనియోజకాధికారి కాంచు నేదని చెప్పుటకు మీ కధికారము లేదు. సృష్టుగారి వాదమతియు నిందుగూర్చియు యున్నది. భారతీయులకు భూసంపాదనము వర్తకపు లే నెచ్చు చెందలగు విషయములలో కల యెబ్బందులనున్న సృష్టుగాయెయను తక్కువకుంతుటచే పిగిసృష్టుగారు తప్ప మిగిలిన దోమినియనుల ముందుందరను నాశముకాలమునున్నారని నేను భావించెదను. మీరు యిక్ష్మతి 1:21 క తీర్మానములే రద్దుజేయమని అనునగోరెను. ఈసమాజేశముయొక్క గౌరవమును, దోమినియను మంత్రుల గౌరవమును, సార్వభౌముని ప్రభుత్వ గౌరవమును నిలబడంచుట లేని అజీ తనిమాత్రము చేయదని నేను అశించుచున్నాను.

కల్లెనీళ్లు దుమవుమని ప్రపూగారు కోరుట

నకుస్యాభిప్రాయము కల్లె మని మిదేశీయులకు మిదేశీయులచేయుచున్న అశుభము, యేదో విధముగ పరిష్కారము జేయు మార్గము వెదకుచున్నామని మాత్రము తీవ్రము చెప్ప వలెను. అట్లు చెప్పుచో మా యభిప్రాయము కొంతమార్గము.

ఆంధ్రానుగారి హితబోధనము

కల్లెనీళ్ల నేనాని యపకారమునుగూర్చి యింకొక్క మాట జెప్పెదను. ఆయన భారతీయులను స్వదేశమునకు సంఘటనగూర్చియు ఆవిషయమై ఆంధ్రానుగారు గావించిన హితబోధనముగూర్చియు, ప్రస్తావించెద. ఆంధ్రానుగారిని నాకంటె బాగుగ నెరిగినవారు గాని, వారి అభిప్రాయమును నాన్న బాగుగ గ్రహించినవారు గాని తరచి చెప్పులను. దక్షిణాఫ్రికాలో నున్న భారతీయులలో మేలొంది తమ మాతృభూమియైనను తిన్నగా మాట్లాడతారు. అట్టి సంస్కృతములో తమతారలను కొందులు నివసించిన ప్రదేశమున కందరిపోవుట వారికెంతవైతము యోచించదగును. అందుకనియే ఆంధ్రానుగారును, అసల మైనచో నేనును, వారిని దేశమును వదలిపెట్టక అచ్చటనే యుండి తమనక్కలు పిరిచుకునకును పోరాడవలెనని హితము నొసంగితిమి.

ఇది విదేశాంగసమస్య కాగలదా?

ఇది గృహసమస్యయేగాని, విదేశాంగసమస్య కావలదని నట్లునే నానిగారు చెప్పిరిగాని, వారియద్వేషమును తిన్నగా గ్రహించవలెను. కల్యాణ విషయమున ఏ రాజ్యేషించియును నేను మెచ్చుకొనునట్టి యిది యిది ప్రభుత్వము వారు జరియొక సామ్రాజ్యాంతర్యామము వారి తమ్ము ప్రతిఘటించినపుడు సార్వభౌమ వి ప్రభుత్వము వారికి అపేక్షించు చలనముననియు, అట్టి అపేక్షను యించుమించుగా విదేశాంగ సమస్యకంటె భావింపవలసివచ్చుననియు యూహించుట, దుష్కరముగాదు. నాభిప్రాయముదియే. భారతదేశము, దక్షిణాఫ్రికా విషయము యట్టి స్థితి అచిరకాలములోనే రానున్నదని నాభిప్రాయము.

ఫిడ్డరాలుగారికి సమాధానము

"రెండిటిని కలుపవలదు"

ఇక నాభిప్రాయము చేసిన ఫిడ్డరాలుగారికి సమాధానము చెప్పవలెను. ఈరోజు భారతదేశమున గృహజ్వలము కలుగుట వారు సహాయము చేసినచో నాన్న నెక్కువ సంతోషమెవ్వరను పొందవలరు. కాని, ఆవిషయము వాదన, సార్వభౌమ వి ప్రభుత్వమువారిని మళ్లీ పరిష్కారము గానవలయున్నది. కాని భారత దేశమునకు స్వరాజ్యము కలుగు వరకును సామ్రాజ్యము లో భారతీయులను యేల తిక్కుటగా జూడవలయునో నాకు గోచరించుటలేదు. ఆ విషయమున మాభిప్రాయము తీవ్రముగ నున్నది. నేనుగాని నా దేశీయులుగాని యందుగూర్చి తపస్వీయుల అగ్నియగ్నిలము భరించుమునకు స్వరాజ్యముగోరుటలోగాని, అయితే ప్రయత్నించుటలోగాని నే నెఱ్వరినీ తీసిపోదు. సార్వభౌమ వి ప్రభుత్వముల కెట్టి యనుమానము అన్నను భగవంతుని దయ వలన అచిరకాలములోనే సంపాదించగలమని మాయము. కాని యీ విషయమునకును విదేశములందలి భారతీయులనాళ్లు కను, నేమియు సంబంధ ముండగూడదని నాపట్టుదిట. నేను భరించరమునకు దోమియిచ్చు స్వపరిపాలనము లభించినను యీవిషయము ఇట్లేయుండును. కావున యీ రెండిటిని కలుపవలదు. భారతదేశమునకు స్వరాజ్య మొసఁగి యీ యీ సమాధానము తీర్మానించినచో నే నెంతయు సంతోషించెను. కాని విదేశములలో భారతీయుల హక్కులను గూర్చి తీర్మానము గానింపవలెనని నేను గోరుచున్నాను. వానగారు మామీ సద్భావముకై, వారికి నుండవలయు.

తీర్మానము నుపపాదించుట

నేను తీర్మానమునపాదించుచుంటిని నేనున్నప్పుడుగా చెప్పలేదేమో, అనాడు వాతీర్మాన మిట్లున్నదని మార్చవలెనని. కాని నేను తీర్మానము నుపపాదించ నిశ్చయించితిని, నమావేశ ప్రభావకి దెలుపుచున్నాను. తీర్మానముయొక్క మాటలవిషయమై నాకంత పట్టుదిట లేదు కాని కల్యాణవిషయము మాత్రము తీర్మానములో నుండవలెను. కల్యాణసంగతిని గూర్చి నేనును కల్యాణియును అభీక్షనాకును సంప్రదించి తమవారత తమర దెలియజేసెను. కాని తీర్మానమును ఉపపాదించ బోవుచున్నాను. తీర్మానముభావము తెనుంగీకరింప ప్రార్థించెదను. 1921-2 తీర్మానమున ప్రమానపాత్రమును నానామతము మూలాధారములు.

తీర్మానమునకు వలసినంత వ్యాఖ్యానము చేసవలెను. కాని 1921-2 తీర్మానమును గాని మధ్యవారము నాడు నేను తమయందుల గమనించిన విషయముల తీర్మానమును గాని పని తగ్గించవలెనని మిగుల భావించవలదు. ప్రధానా మాత్యుక్తికి ఇతర అభిప్రాయమునకు నా వదనము.

పీలుగారి దిగదుడుపు

తీర్మానమును ఉపపాదించవలదని ప్రపూగారికి హిత మొసంగుట

వైకాటమిగారు భారతదేశవర్తనిధుల ఉపవ్యాఖ్యానములకు కథతో విని వలసినసామాజికతనెద మని వాదనము చేసి దోమియిచ్చు మంత్రులకు నందనము లిచ్చింది. భారతీయులు అక్కడవారికి సామాజ్యమును మాడవలెను చావ్వారిను అభిప్రాయము భరించరమున వ్యాపించి యుండుట నివారించుట కాని అట్టి అభిప్రాయము తప్పనియు, దేదన మైన కథలతో మెకతేరింగు, బ్రాహ్మ, జరణు స్వల్పము, మానీ గార్ల అభిప్రాయములును, తమ అభిప్రాయములకు తారాతమములని యుద్దోమిని యను మంత్రులందరకు తీర్మాన స్వభావము నంగీకరించిరిగాన, తీర్మాన ముపపాదించుట నవసరమని యు ఒకవేళ ఉపపాదించినచో, ప్రత్యేక కారణములవలన కొందరు తీర్మానమున కనుకూలముగ నుండకపోవచ్చుననియు నట్లుగాని తీర్మానమునకు తృప్తిలేనందు నుండిరియు అందువలన తీర్మానము నుపసంహరించుకొనవలె ననియు 20 ప్రపూగారికి హిత మొసగి, జరణు స్వల్పముగాని 1921 వ తీర్మానమున గీ కరించుటకు నీటి అయినను విషయము అతివచమైనదగుటచే నట్లుగాని తమ స్వకాచ్చిదములెట్లున్నను సామాజ్యక్షేమము కలిగిపించి స్థితియుల కనుకూలముగ నుండుటలోనివి నతనిని పీలు ప్రభుగారు ప్రార్థించిరి.

అల్వారు మహారాజుగారు

అల్వారు మహారాజుగారు రిట్లు చెప్పిరి:—ఈ ప్రశంసము లో, మనము ఎంతకు మహావక్తృత్విని అంది యుండుకొన గలమా విషయంకంటెను ఫలితము చేకూరుటకు వాని నేమార్గముల పడుపట్టుచుమా దానిమీదనే అంతగాకున్నను చాల భాగ మార్ధరజయియున్నది. ఎన్నెన్నియో లోపములు గలవనియు, కష్టములన్నీ గలవనియు, వానిని కాస్త ఉన్న గంజులజేయుటయు సుభటు. వీనినిన్నిటిని, సహజైవము లెన్నో, చింతపడియో, నిరాశకెడియో నెలువవచ్చును. కాని ప్రశంసము ముందుకుపోవుచుగాని కనుకకబోవని కత్తిరెజుతుచ్చుచి అంతవలన మనము మోనాములోబడిపోక, కల్పయమును జలవరచుకొని, మున్నప్పిరి మేఘాచ్ఛానికి ప్రార్థించుటనుండి, రజితకాంతియుండు ప్రదేశములకు బయ్యలుల జేరువలయును మానకాదుకల్యం వెనకనే దిక్కుకాంతి వెల్గుచుండును. అయ్యది మనభావములకు, మన అభిప్రీతకాఢములు భావించునట్లు దుర్గమముగ నుండవు. స్వచ్ఛదవ్యధయంతో నేనోదేశమును గల్గి రాయితెరాయిలెట్టి పౌధమును నిర్మింపవచ్చును. అప్పుడు మన సద్భావకనానములతో బంధింపబడును. ఈ బిటిషు సామాజ్యభ్యుల భూమిగత, లోపములన్నియెడల వానిని తెలియచ్చుటకు, క్లిష్టములన్నియెడల పరిష్కారము జేయుటకును, కనూజేశమై సంధేయములదే నెప్పుడును అక్కడంబడకుండ, రాత్రి పొయనెండునే కచ్చుదినమును జూచుటలు జేయుచున్నది.

సద్భావ ముపపాదన

ఈసభ సమావేశమైనపుడు, కార్యక్రమములో భారతదేశమునకు లేకుండెను. కాని ప్రధానమంత్రియు బ్రిటిషుప్రభుత్వమును, విదేశములందలి భారతీయులవిషయమై చర్చించుట లోకలోకము ప్రత్యేకింపవలెనని మేము గావించిన మూలకంగీకరించి నందులకు వారి కెంతయు కృతజ్ఞుడను. అంతయు నాక యిదివర కనుకొనినవానికంటె నెక్కువ కాలము చర్చించునట్లులు జేసి అందరకు తమ గుర్తులొనర్చు దంతమును కట్టుకట్టుల వనకాకదిచ్చింపవలెను నుండ మే మెంతయు కృతజ్ఞులము. నేను నావ్యక్తప్రాయమును శభా ప్రారంభమున దెల్పింపుట తప్పి చుండునొగాని పంపియోయను నుద్దేశముతో నేను సమావారసద్భావములు గల్గి భేదముల పంపుకొనవలయునని నిశ్చయముతో నుండినని చెప్పితిని. మన చక్రవర్తి అట్టిభావమే పూర్వ గాన్పించినందులకు నేను నాకెంతయు నానందముగ నున్నది.

కనడా ప్రధానామాత్యుడు, ఆయనరాజ్యమునకు మానసిక సంబంధించినంతవరకు విశాలదృష్టితో వీక్షించి నవ్యాప

తర్కయెందుల కాంశకు నుండవలయు. బ్రాహ్మగారు సానుభూతిగల్గి, న్యూజీలండు, న్యూఘింజులండు ప్రధానామాత్యులకు లేచుదేశములకు సంబంధించినంతవరకు నేను నుండవలయునని మన్నాను.

సామాజ్యములో నాదేశమునందున్న తమకోటి పాదుల యెడ నచ్చావ మాతో ప్రతుస్తి తరమును విద్వాదాసంగత. అస్పదేశీయులను గూర్చి కల్లెనీళ్లు నేనానుగూడ దయతో బిట్టిన విషయములకు వారి కెంతయు కృతజ్ఞుడను. దక్షిణాఫ్రికాకు స్వయంబుగచి, అక్కడనున్న కష్టములను, క్లిష్టవిషయమును చూచుటకునచ్చి అక్కడంచిండుటకు వారికెంతయు కృతజ్ఞుడను. అక్కడమును నేను సభ ప్రసక్తికము జేసెదనని నేను తలంచెదను. అయితో నే యిప్పుడు దేశములకు వెళ్లుట నాకీప్రమేగాని యిప్పుడని సాధ్యముగాదు. కాని యీ అక్కడమును నేను జరువకుండ, నాదేశములను గోరి న పాడ నై, నేను క్విర లో నే వెళ్ల గల నని తలంచెదను నేను వచ్చునపుడు నా దేశముయొక్క గాని యంతరాజ్యముగూడ ప్రతినిధిగాక వ్యక్తిప్రముఖ రావలెనని కోరుచున్నాను. అప్పుడే అక్కడనుండు కష్టములనుగూర్చి బాగుగ తెలిసికొని, అదేపు సమస్యను ముఖ్య మనువానిని తెలిసికొనవచ్చును. నేను ప్రతినిధిగ భావించును, భారతీయులకు కలుగుటకు స్వల్పము నేనాని హర్షించుచున్నాను. నేను భారతీయులకు కష్ట మనకల్గునో చెప్పించి బాధించుచున్న సమస్యలన్నిటిని వీక్షించి దేశమున కేమైన లాభముజేయుగల్గిన జేయుటకును, ఇరుదేశములందు కష్టముల నమరింప వలయునని చెప్పెను.

విదేశాంగసభ భారతీయులయొద్ద జూచిన వారిస్థితిలో ముదిరినయము లేమైన గలదా? అని అంగీకరించెదను. కనడా లోకి రావచ్చుమునుగనయు, అందు భారతీయులకు న్యాయ శాస్త్ర పకార మెట్టికష్టములు లేవనియు, సమాధానమొక కష్టములు గలవనియు మెకతేరి కొనుగాన చెప్పిరి.

మెకతేరింగుగారు అట్లుచెప్పిరి:— న్యాయ శాస్త్రము ప్రకారము కష్టములులేనిది కిదివిషయము. ఒక దానిలో రాజకీయకష్టములు గలవు. అంతే.

అల్వారు మహారాజు విదవట్లు చెప్పిపోదగిన:—

అక్రీలియాలో నివాస మేర్పరుచుకొని భారతీయులు కేలమంది దాదాపే యున్నను వారిని సానుభూతితో వాచిదనియు, యీకాదు అమై చాల చర్చ జరిగినవియు, న్యాయ ప్రకారము నివాస మేర్పరుచుకొని భారతీయులకు సమావారకల్ప మెట్లు నీ నాకలెనె అందును సానుభూతి దెప్పినవియు, అక్రీలియాలోని భారతీయులకు సామాజ్యక్షేమము నకరింపరమైన లాభములన్నియును జేయుట దానియు అక్రీలియా ప్రధానామాత్యుడు వ్యాఖ్యించెను. న్యూజీలండులో భారతీయులసంఖ్య స్వల్పము కాని బాటి, బర్ల, మర్ల, విభేదముల పాదించి భవమును మేలు కత్తిరించి కృతజ్ఞత జూపవలసిందే. భారతవాసులకు అంగ్లోపాక్షిను వారి తొసంగిన వాక్కుల నిచ్చెదమని, వాటిని వీక్షి భేదముండ దనియు, న్యూజీలండు ప్రధానామాత్యుడు చెప్పెను.

న్యూజీలండులో అదనివాతివారు గూడ యూరోపియనువాస్తవ్యుల హక్కులకే పార్లమెంటు స్థాన వ్యవహారములలో గల్గియున్నారని యీరాజ్యాంగవేత్త చెప్పివలెను తెలియు కుభావమును.

న్యూఘింజు లాదులో భారతీయుల సంఖ్య యింకను స్వల్పమేగాని అవటమూడ న్యూజీలండులో న్యూఘింజు యొన్నందులకు సంతోషమగుచున్నది.

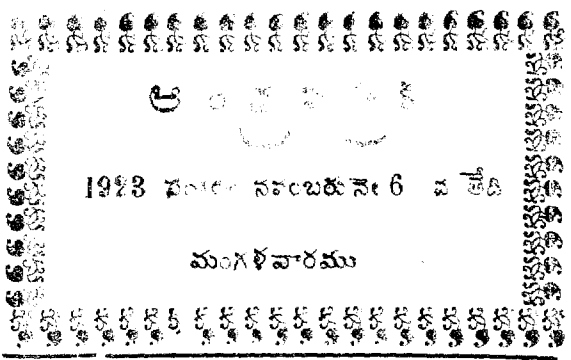
విద్వాండుగారు ఈ సమస్య కాదేరాదు. కాని వ్యాపార విధులు తెలివిన భావము తెలియు ప్రకటనములనుగ నున్నది.

దక్షిణాఫ్రికాలో నుండే పు అగ్రభయము కేపుచున్న మందును భారతీయులు కేపుచున్నందులతో సమానముగా నియోజకాధికారముల గల్గియున్నామని స్వల్పమునాని చెప్పెను. బ్రాహ్మవాదమును ప్రేమియులను వియోజక స్వల్పమును దక్షిణాఫ్రికా గాక బ్రిటిషు ప్రభుత్వము విధించినవి కల్లెనీళ్లు నేనాని నూటించెను.

ఇను అధినేత రాజ్యముల మాట యొకదన కాలనిల మాట జెప్పెదను. బ్రిటిషు కాలనీలలోను ప్రాంతైకతలులలోను పశ్చిమ భారతకాలనీలలోను బ్రిటిషు భారతీయులకు వాంఛిత మైట్టిగాని, న్యాయశాస్త్రమును బట్టిగాని కష్టములేనని

ప్రకటన

లేవటి దినము దీపావళి వండుగ యగుటచే ఆంధ్రపత్రిక వెలువడదు. సంపాదకుడు.



1923 సం॥ నవంబరు నెల 6 వ తేది

మంగళవారము

స్వల్పసేనాని : క్రొత్తసిద్ధాంతము

సామ్రాజ్య సమావేశమునకు బంపిన విజ్ఞప్తి యందేమి, అక్కడ గావించిన యుపన్యాసమునందేమి, భారతీయుల స్థానము గూర్చి స్వల్పసేనాని క్రొత్తసిద్ధాంతమును వెల్లడించెను. ఆచరణ పేరుగ నున్నాను, ఇట్టి సిద్ధాంతమును జహిరంగముగ చెలుపుటకు కాలనీల మంత్రులు వెనడియించుచుండిరి. ఆకారణముచేతనే భారతీయు సమావేశమును సిద్ధాంతమునందంగీకరించి, ఆచరణయందా సున్న జాట్లరి. స్వల్పసేనానికి ఇట్టి కవటనాటకమాడుట కష్టములేదు. వెనుకటి సమావేశమునందేమి ఇట్లుటి సమావేశమునందేమి, భారతీయుల సమావేశమున నేరూపమాననయినను అంగీకరింపని, ఇతడు గట్టిగా వాక్కుచెప్పెను. మే విడివరకు చెలిపినటుల స్వల్పసేనాని మనోభావములనుదాచక కల్గిడితేయుటవలన, భారతీయులకు మహిమకార మొనర్చిరినిదలంప వచ్చును. తా మేమి జేయువలయునో ఎవ్వరియెడ నెటుల బ్రవర్తించవలయునో భారతీయుల కిప్పుడు స్పష్టమగుచున్నది. సామ్రాజ్య పౌరత్వమును బూటకము గలి కెగిరిపోయినది. ఇంపీరియల్ కాన్ఫరెన్సులోను, వాషింగ్టను పథలోను, నానా రాష్ట్ర సమితులలోను ఇండియా ప్రభుత్వ ప్రతినిధులకు చోటిచ్చినమాత్రాన, దేశమున కొరిగిన లాభ మేమియులేదని విడితమగుచున్నది. భారతీయులపై ఎప్పుటి యటులే నిలిచి యున్నది. బ్రిటీషు పౌరత్వపు హక్కుగూర్చి స్వల్పసేనాని సంజహములను విడిగొట్టెను. అతడు సమర్పించిన విజ్ఞాపనలో, బ్రిటీషు సామ్రాజ్యములో సమాన బ్రిటీషు పౌరత్వములేదనియు, ప్రతిభాగమును తన పౌరత్వపుహక్కునుతనయిచ్చువచ్చినటులనిర్ణయించుకొనుననియు, బ్రిటీషుపౌరుడు మరియొక భాగమునకు బోయిన మాత్రాన అక్కడి హక్కు లితిసికి లభించవనియు, భారతీయు లీ సిద్ధాంతము నంగీకరించిన గాని లాభములేదనియు, స్వల్పసేనాని ప్రతిపాదించుచున్నాడు. ఇదియే ఆదర్శమగునెడల, బ్రిటీషు సామ్రాజ్య బంధ మేమిగలదు? ఒకభాగమునకును వేరొకభాగమునకు గల పరస్పరసంబాధము చేనిపై నాభారతదేశమును? హిందూదేశమునకు ఇట్టి ప్రావీణ్యతగాని అమెరికాలోగ నిగలసంబంధమునకును, సామ్రాజ్యాంతర్యామములగు కేనడా ఆస్ట్రేలియాలతోగల సంబంధమునకును, భేదమేమయినగలదా లేదా? లేనయెడల, సామ్రాజ్యము విచ్ఛిన్నమగుట సహజము. స్వల్పసేనాని ప్రవర్తనము ఏతెచ్చిలితిమునకు మార్గము జూపుట నిశ్చయము.

స్వల్పసేనాని దూరము జూడజాలకున్నాడు. రోమను పౌరత్వమునకు గల పవిత్రత యయినను బ్రిటీషు పౌరత్వమునకు లేనిచో, సామ్రాజ్యము

కటాకంచలగును. సామ్రాజ్య సమావేశములకు విలువలేకపోవును. స్వల్పసేనాని యుద్దేశమునందు బ్రిటీషు పౌరత్వ మనేకరకములుగ నుండవచ్చును. దక్షిణాఫ్రికాను ఉదాహరణముగ నై కొనిన, స్వల్పసేనాని యూహ ప్రకారము, అక్కడి తెల్లనివాసుల కొక రకపు పౌరత్వముండును. ఇతర కాలనీలనుండి వచ్చెడివారికి వేరొక రకములుండవచ్చును. భారతీయుల కొక రకము, సిగ్నోలు మొదలగు వారి కింకొకరకపు పౌరత్వపుహక్కులుండగలవు. ఈ రీతిని వేర్వేరు రంగుల దుస్తుల ధరించెడి హాస్యగానివలె, బ్రిటీషు సామ్రాజ్య పౌరత్వము గనపించుట సహజము. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమును జహిరంపసామ్రాజ్య గావించదలచినయెడ, ఇంతి కన్నను ఫల ప్రదమగు మార్గమును స్వల్పసేనాని కనిపెట్టు జూడు తన చర్యలకన్నగణముగ నితడు సిద్ధాంతములను నిరూపించుచున్నాడు. నలుగురిలో నగుబాట్లు పాగుదనని యెనను ఇతడు కెలుచుటలేదు. దక్షిణాఫ్రికాలో భారతీయుల హక్కులను గుర్తించుట అసంభవమని, ఇంపీరియల్ కాన్ఫరెన్సులో నితడుచాటెను. 1921 సంవత్సరమున ద్రంగీకరింపబడిన తీర్మానము గొప్ప పొరబాటని, స్వల్పసేనాని చెలుపుట కిప్పుడు సాహసించుచున్నాడు. దక్షిణాఫ్రికాకు సంబంధించి నంతవరకు రాజిగోడ అడ్డముగ నున్నదనియు, దానిని దాటుట దుస్తరమనియు, స్వల్పసేనాని ఘంటా ఘటముగ చాటుచున్నాడు. స్వల్పసేనాని ప్రవర్తనము విపరీతముగ దోషవచ్చును. కాని బ్రిటీషు మంత్రులుగూ డ్యూక్ ఆఫ్ డెవన్ షైరుగూరు చెప్పినదేమి? స్వల్పసేనానిగారి వాదమే వీరికిని సబబుగ దోచెను. సామ్రాజ్యమునందలి ఒక భాగము వారింకొకభాగము వారికి సమాన పౌరత్వపు హక్కులనిచ్చుట కవసరము లేదనియు, ఒక్క చక్రవర్తి పలుబడి క్రిందనుండుట కిది యడ్డుగాదనియు, పౌరుడు పౌరత్వమును పదములు స్థానిక ప్రాముఖ్యము గలవిగ మాత్రమే గ్రహింపవలయుననియు, స్వపరిపాలనము ననుభవించెడి అధినివేళ రాజ్యములు తమ యిచ్చవచ్చినవారి కిట్టిహక్కు నొసగవచ్చుననియు, డ్యూక్ ఆఫ్ డెవన్ షైరుగూరు సమర్థించిరి. స్వల్పసేనానియొక్క విపరీత సిద్ధాంతములను తుత్తునిడాల జేయుటకు మారుగ, కాలనీలమంత్రులైతిము దానిని సమర్థించుచుండ, భారతీయులపై తో మొఱబెట్టుకొన గలదు?

స్వల్పసేనానియు కాలనీలమంత్రులు ఒకరి కొకరు సహాయకడులు వింతగాదు. దక్షిణాఫ్రికాలోని భారతీయుల దుస్థితికి స్వల్పసేనాని కారణభూతు లగుచుండ, కెనియా నిర్ణయమునకు కాలనీలమంత్రుగారు బాధ్యులగు చున్నారు. ఇప్పటికిని కెనియా నిర్ణయమును తొలగించుటకు వీరు అంగీకరింప కున్నారు. బ్రిటీషుమంత్రులైతిము సామ్రాజ్యబాధ్యులను గ్రహింప కుండగ, స్వల్పసేనాని దూరములోచింప కుండుటయం దాశ్చర్యములేదు. వీరిరువురి ప్రవచనముల బట్టి, ఆఫ్రికా భారతీయుల దుస్థితిని నివారించుట దుర్లభమని తేలినది. భారతీయుల సమస్య మఖ్యముగ పరిష్కారము గవలసినది ఆఫ్రికాయందే. పీలుప్రభువు గారు మొదట నిచ్చిన యుపన్యాసమును ప్రశంసించి యుంటిమి. ఏ కారణముచేతనో వీరి యంత్రోక్షనన్యా సమాకడు చప్పుగ నున్నది. వీరి మొదటి యంత్రోక్షనము చల్ల బడినటుల దోచుచున్నది. ఉపన్యాసముల విన్నవిన వినన పిమ్మట, వీరి మనస్సు కలవరము జెందినటుల దోచును. సామ్రాజ్యమునందు భారతీయులకు ప్రబలనిరోధము లేదని వీరికి తుదకు గోచరించెను. ఇంపీరియల్ కాన్ఫరెన్సు మూలమున భార

తీయుల స్థితి చక్కబడినటుల వీరికి గనపించెను. కాన్ఫరెన్సులో నేమి విశేషము వారికి ప్రత్యేకమయ్యెనో చెలియదు గాని, వెలుపల నున్నవారికి మూలము వ్యవహారమునందెట్టిమాడ్చు గలుగలేదని స్పష్టమగుచున్నది. పీలుప్రభువు గారి యాశ లెక్కా విసి చెనో గన గొనవలసినది, తమ తీర్మానమును వదులుకొనవలయునని సప్రమాదాని వీరు కోరుటయే ప్రబల కిదర్శనము. సప్రమాదాని తీర్మాన మెటుల నిరర్థకమో వెనుక చెలిపి యుంటిమి. భారతీయుల స్థితి గూర్చి విచారించుటకు ఆ యా కాలనీలలో నుపసంఘముల నేర్పడుచుటయే, సప్రమాదాని తీర్మానోద్దేశము. ఇట్టి నిరర్థకతీర్మానమును పైతము స్వల్పసేనాని యంగీకరింప డయ్యెను. ఎవరికి వెలుచియో చెలియదు గాని, సప్రమాదాని వారి తీర్మానము నుపసంహరించుకొనవలయునని పీలుప్రభువు గారు కోరుటయు, అందకు సప్రమాదాని సమ్మతించి పవ్వవలె జారుటయు తుదకు జరిగెను. తుదకు గలిగిన ఫలితమిది. సామ్రాజ్య సమావేశము వలన హిందూదేశమునకు గలిగిన లాభ మెదియో నింకను వివరింపవలయునా?

బాల్టువినుగారి విజృంభణము

అధినివేళ రాజ్య మంత్రులను పంత్రి ప్రివరుచుటకై బ్రిటీషు ప్రధానమంత్రియగు బాల్టువినుగారు ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్సు కద్దతి కంగీకరింపవలసివచ్చెను. ఇది యాచరణలోనికి వచ్చునెడల, ఇంగ్లండులోని ఆహారపదార్థములపై పన్నులను విధింపక దిప్పుడు. ఇందువలన, లిబులు లేబరుపక్ష ప్రాతి కూల్య మధికమగును. కన్ఫర్వేటివుక్స్ మింకను బలముగ నుండునపుడే, ఎక్సైలు జి.పి.తిమ వలుకుబడిని నిరపరుచుకొనవలయునని బాల్టువినుగారికి లెలంపు గలదు. వెంటనే ఎన్నికలు జరగుచో, లేబరుపక్షము ప్రబలమగుట కవకాశముండదని వీరు ఊహించి యుండవచ్చును. బాల్టువినుగారు ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్సు కద్దతిని నిర్వహించుటలో, సామ్రాజ్యము నందు స్వేచ్ఛావాణిజ్యమును, సామ్రాజ్యమునకు వెలుపల రక్షణకద్దతియు నని చెలిపిరి. స్వల్పసేనాని సిద్ధాంతము ప్రకారము సామ్రాజ్యములో నొక భాగమునకు జెంకినవారి కింకొక భాగమునందు పౌరులుగ నివసించుటకు హక్కు లేకపోయినను, సామ్రాజ్యము పేరుచెట్టి ఒక భాగపు సరికులనింకొక భాగము చొకగ గొనుటకు హక్కుగలదు కాబోలు! వర్తకవిషయమున మూలము భారతీవర్షపు వంట దినుసులను కాలనీల తెల్ల వారు కండ్ల నద్దకొందురు. భారతీయుని పౌరుగు మూలము వారికి బనికరాదు. ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్సు కద్దతికల్ల హిందూదేశము పానకములో పుడకవలె నడ్డము వచ్చునెమోని బాల్టువినుగారికి భయముగలదు. హిందూదేశము రక్షణకద్దతి ననుసరించి ఇతరభాగముల సరికులపై సుంకములను విధించునని వీరు ఆందోళన పడుచు చున్నారు. హిందూదేశపు మార్కెట్టునందు, ఇంగ్లండుపై నభిమాన మేర్పడునటుల జూచుట మఖ్యమని బాల్టువినుగారు హెచ్చరించుచున్నారు. ఇంగ్లండుమి, కానీలేమి, హిందూదేశపు మార్కెట్టులపై ఆశ బెట్టుకొనుచున్నవి. హిందూదేశపు ముడివస్తువులను చొకగ గొనుటకు, తాము తయారుజేసెడి వస్తువులను హిందూదేశమున కంట గట్టుటకును, ఇవి బ్రతుకొచ్చుచున్నవి. భారతీయులకు ఇంటగాని వెలుపలగాని స్వాతింత్ర్య మొసగక, వారి సరికులనుమూలము ఆదరించుం కాలనీల ఇంగ్లండుల స్వారథిపరివర్తమునకు నిర్భరము. భారతీవర్షమునకు స్వాతింత్ర్య మిచ్చి గాని, భార



యు లిట్టి వలలో బడుట కంగీకరింపదు. సామ్రాజ్యమునందు తలయెత్తుకొని దిగుబడుట వీలు లేనంత వరకు, భారతీయులు సామ్రాజ్యముపై సభిమానము జూపజాలరు. ఈ సంగతిని బాల్కువిను గారికిని కాలనీలకును కార్యరూపమున దెలియబడుట భారతీయుల కత్యవసరము.

సర్వీసుయద్యోగులు :

లండను ప్రెమునెస్ ట్రిక హెచ్చరిక

రాణల్ కిమిషను విచారణగూర్చి వ్రాయుచు, ఈ వారమున లండను ప్రెమునెస్ ట్రిక కోన్ని సలహాల సచ్చుచున్నది. యూరపీయను ఉన్నతోద్యోగుల కిష్టములగూర్చి ప్రెమునెస్ ట్రిక కంటి పడి పెట్టుచున్నది. రూపాయి ఓలువదగ్గనట. మాంబు షర్టు రిపోర్టునందలి ప్రకటనమువలన కొండంత లాభము గలుగుననుకొనగ, వీరికి తుద కత్యల్ప లాభము గలిగెనట. ప్రభుత్వమువారు సానుభూతి జూపిట గాని, ఉద్యోగుల గ్రహసంచార మనుకూలముగ లేదట. ఇండియను సేవీలు సర్వీసుపై ఆంగ్ల దేశీయులకు మోహము దొలగెనట. సివిలుసర్వీసు యద్యోగుల అసంతృప్తి యధికమయ్యెననియు, భారతీయులకు సౌకర్యములవెంట సౌకర్యముల నెసగుటచే న్యాయపరమ విధమున ననుకుంటుబడి లేదనియు, లండను ప్రెమునెస్ ట్రిక దెలుపుచున్నది. మొగుడు కొట్టిపెండులనుగాక తోడికోడలు నవ్వినందులకే ప్రియమట, సర్వీసుయద్యోగుల కిష్టములగాంచి హెండవ రాజకీయవాదులు నవ్వించున్నారని, ప్రెమునెస్ ట్రిక దుఃఖించుచున్నది. భారతీయులు స్వాధికారమును కోరుచున్నారు గాని స్వరాజ్యమును కోరుటలేదను నభిప్రాయమును, ప్రెమునెస్ ట్రిక ప్రకటించుచున్నది. ఈ కారణములచే సర్వీసు ఉద్యోగుల వేతనములను పలుకుబడిని వృద్ధిజేయవలయు నని ప్రెమునెస్ ట్రిక హెచ్చరించుచున్నది. సర్వీసు యద్యోగులు ఇదివరకే నిరాశాపూరితులగుటచే, అత్యంతముగ విచారణ ముగియవలయునని, ప్రెమునెస్ ట్రిక యుద్దేశము. ప్రెమునెస్ ట్రిక కోర్కె ఫలింకమానద. ఉన్నతోద్యోగుల వేతనముల నింకను హెచ్చుజేయక మానరు. సంస్కరణముల ఫలితి మీదయే, భారతీయులలో వీనినిగూర్చి గర్వపడువా రుండజాలరు.

స్వరాజ్యవ్యక్తత

బర్లెండు ప్రతినిధి యగు ఫిట్టిగెరాలు గారు ఇంపీరియల్ కాన్ఫరెన్సులో ప్రసంగించుచు ఇండియా కిషయమై సత్యమును వచించిరి భారతీయులవలె విరోధు ప్రజలును పరాధీన బాధల ననుభవించుటచే, భారతీయుల దృక్పథమును వారు గ్రహించ నేరరు. ఇంపీరియల్ కాన్ఫరెన్సులో గూర్పుండిన భారతీయ ప్రముఖులు, ఇతిరరాజ్యముల ప్రతినిధులతో సమానులు గారిని, విరోధ ప్రతినిధి స్పష్టపరిచెను. ఏలనన, మిగిలిన రాజ్యములు స్వపరిపాలనము ననుభవించుచున్నవి. అమ ప్రతినిధుల నాసమావేశమునకు బంపినవి. తమతమ దేశముల కక్షమున ప్రసంగించుటకు వారికి హక్కు గలదు. ఇండియా ప్రభుత్వముచే పంపబడిన సప్రూగాకి గాని ఆ శ్వాస మహారాజు గారికి గాని ప్రాందప్రతినిధిత్వ పాతక సహజముగ నుండజాలదు. అధివేత రాజ్యములందలి భారతీయుల దుస్స్థితి దొలగుటకు హిందూదేశము స్వపరిపాలనాధికారమును సంపాదించుటయే యుత్తమమార్గ మని ఫిట్టిగెరాలుగారు దెలిపిన సంగతీయం దతిశయోక్తి ఎంతమాత్రము లేదు. భారతీయుల కన్ని దిక్కులను ఆశ లడుగించుచున్నది. తమ ముక్తికి పరులవై

## ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల మచిలీపట్టణము

### దీపావళిభిక్ష

కళాశాలకు రు 10,000-0-0 లు వసూలుగుటకు, దేశములోని పెద్ద లండను వారీశ క్రికొలది బానము చేసి గాని, నమూనా చేసి గాని సహాయము చేయగోరుచున్నాము.

భోగరాజు వట్టాభిసేతారామయ్య, వేమూరి రామచంద్రరావు, చిల్లరీగె శ్రీనివాసరావు.

నాధారపడి లాభము లేదని రానురాను విదితమగుచున్నది. సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధికి భారతీయులు ద్వగుణ్యత క కీతో పాటుబడవలసిన యావశ్యకత ఎంతగలదో ఫిట్టిగెరాలుగారు దెలిపిన హితవాక్యములు జేటకటచుచున్నవి.

క్రికేమలగు పియర్సుగారు

క్రికేమలగు పియర్సుగారు ఆకస్మికముగ మరణించుటచే భారతీయులకు కడు విచారము గలిగెను. వారితో కలసి మెలసియుండిన రవీంద్ర నాథటాగూరుగారి కెంత విచారము యున్నదో యూహింపవచ్చును. మానవకోటి నింతగ ధముగ ప్రేమించినవారిని గాంచుట యరుదనియు, మానవ సేవాపక్తియే యతని ప్రధాన లక్షణమనియు రవీంద్రుడు దెలుపుచున్నాడు. అతని స్నేహభావము కష్టతలకై మైనదని రవీంద్రుడు సూచించెను. ఇట్టివారి దృష్టి దేశము, సంఘము, వర్ణము మొదలగు వాని కతీతమైయుండును ఆంధ్రాను పీఠస్థుగార్లు బ్రిటిషువారి గౌరవము నినుమడింపజేసిరి. ఇట్టివారి కత్యల్పసౌఖ్యములయినను, లోక శ్రేయమును పెంపొందించెదరు. పీయర్సుగారికి శాశ్వత స్మరణచిహ్నము నేర్పటవలయునని రవీంద్రుడు గోరుతుంటియు సముచితముగ నున్నది. వైద్యాలయమును నిర్మించి వ్యాధిగ్రస్తులకు సేవ జేయవలయునని పీయర్సుగారికి కోర్కెయందెడిది. అట్టి కోర్కెను సఫలపరిచి వారికి భారతీయులు కృతజ్ఞతజాపుట ధర్మమని రవీంద్రుడు హెచ్చరించుచున్నాడు. వీరి హెచ్చరిక సఫలమగుగాక యని కోరెదము.

తీర్థానముల పర్యవసానము

మద్రాసు శాసనసభలో ఫ్యాక్టరీ తనిఖీ ఉద్యోగులను, బాయిలరుల తనిఖీ ఉద్యోగులను కలిపివైచి వ్యయము తగ్గించవలెనని, ఓ. తనికాచెలంకెట్టిగారు గతవత్సరము కోరియుండిరి. ఫ్యాక్టరీల ఇన్స్పెక్టరు క్రింద ప్రత్యేకింపబడిన 61850 రూపాయలలో 40000 రూపాయలను తగ్గించవలయునని వీరు తీర్మానము ప్రవేశపెట్టిరి. ఇందును గురించి దీర్ఘచర్చ జరిగినవీర్లు, తీర్మాన మున సంతోషించుకొనబడెను. ఈ సంవత్సరమున సి. వి. నెంకటరమణయ్యంగారు మరియొక తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టిరి. ఫ్యాక్టరీల ఇన్స్పెక్టరు క్రింద 9840 రూపాయల గ్రాంటును తగ్గిపుడని కోరిరి వెనట రమణయ్యంగారి తీర్మానము శాసనసభలో సంగీకరింపబడెను. కాని, తమ అసాధారణాధికారము నుపయోగించి గవర్నరు గారి గ్రాంటును పునరుద్ధరించిరి. ఈ వ్యవహారము ప్రైనాన్సు కమిటీవారికి విచారించబడెను. రెండుశాఖలను కలుపుటకు వీలులేదనియు, వ్యయమును తగ్గించజనదని యా, ప్రైనాన్సు కమిటీవారు నిర్ణయించిరట. ప్రభుత్వమువారి నిర్ణయము సంగీకరించిరి. శాసనసభల తీర్మానముల కెట్టి విలువగలదో యూచింపవచ్చును.

అకాలీ యుద్యమము

అకాలీ సమస్యను విచారించుటకు కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటీవారు లాహోరునందు 13-వ తేదిన గూడుచున్నారు. ఇందును బట్టి అకాలీ సమస్య కేవల స్థానిక సమస్య గాదనియు, అఖిల భారతమునకు సంబంధించిన సమస్య యనియు నిశ్చయ మగుచున్నది. అకాలీలు మతధర్మక్షణకు కృషి సలుపుచున్నపుడు, దేశీయుల సానుభూతికి పాత్రులగుచున్నారు. అన్ని ప్రాంతములనుండియు సానుభూతి వార్తలు బంపబడుచున్నవి. అకాలీలకు సహాయము జేయుటకు కాంగ్రెసు కమిటీలు సంసిద్ధత జూపుచున్నవి. 8-వ తేదీయందు అకాలీల యూరేగింపులు బయలుదేరి, తమ నిశ్చయమును వెలిబుచ్చుట కేర్పాటు జేయబడెను. వీరి త్యాగ దైర్యములను ప్రశంసింపనివా రుండరు. కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటీవారు గావింపబోయెడి ఏర్పాటుల కెల్లరు తొడ్పడి సంఘభావము గనుకటచుట యవసరము.

జర్మను నష్టపరిహార సమస్య

జర్మను నష్టపరిహార సమస్యను పరిష్కరించు ప్రయత్నము, ఈ మారు గూడ విఫల మయినటులనే ఎంచవచ్చును. నష్టపరిహార సమస్యను పూర్తిగ విచారించి నిర్ణయించుటకు, ఫ్రెంచివారి రంగీకరించుట లేదు. ఇట్టి సంగతుల విచారణవలన లాభ ముండదని అమెరికా యభిప్రాయపడు చున్నటుల దెలియుచున్నది. ఇంగ్లండుకును అమెరికాకును తాము చెల్లించవలసిన ఋణములను తగ్గించనగాని, జర్మను ఋణమును తగ్గించమని ఫ్రెంచి ప్రభుత్వము వారు దెలుపుచున్నారు. పాంకేసు గారు మరల నుక నుపన్యాస మిచ్చిరి. దీనియందు ఫ్రెంచి నిశ్చయమును తెల్లడిజేసిరి. చినిగిన పేలికలతో పైకి తిరుగుచు జర్మనీ బీకతనము నభినయించుచున్నదని పాంకేసు గారి యుద్దేశము. ఇట్టివారిని నమ్మించుట కెటుల సాధ్యమగును?

సానితీ వార్తలు

చెన్నపురి ఆరోగ్యము:— నవంబరు 8 వ తేదీతో అంతమయ్యె వాండున మంజుల భ్య సామగ్గ, వెయ్యింటికి 87.6 చొప్పున యుండిన. అంతకు ముందున్నది 83.8 చొప్పున ఉండెను. స్థూలము యగుట కలిగెను. కలరావలన ఒకరు, యితిర జ్వరమువలన 37 గురుకు మరణించిరి. నిమిష 69 కారము 46.0 చొప్పున ఉండెను.

స్వామి దయానంద సర్వస్థిగారి 40 వ వార్షికోత్సవము:— తదురాను ఆర్యసమాజమువారు సంవత్సరము 40 వేద సౌందర్యపాఠశాల సామగ్రిం 5-30 చొప్పున కొరబడి తంగిరి జేసెను. ప్రధాను ఎన్. క. యజ్ఞ శారాణు అయ్యారు రా. బి. ఓ. ఉండస్వామి ఉట్టియారు. క. ఎం. శక్తి కరు. ఎన్. డి. పురి, ఎన్. సత్యమూర్తి ఎం. ఎల్. సి. మున్నగువారు భారతదేశపు పునరుద్ధారణమునందలి స్వామిగారి స్థానమున గూర్చి ఉత్సాహించెను. శ్రీ ఎన్. శ్రీనివాసరావు గారు అధ్యక్షులు గానుండిరి. ఎల్లరు విచ్చేరి ప్రార్థించెను.

“అమృతేశ్వరులలో యీసేల 18 వ లేదేని. అఖిలభారత  
కార్యగమభిలాషకు సంఘసభలు జరుగునుగాన అమృతేశ్వరు  
కార్యగమ సంఘమువారు వభ్యుత్పలబడఁట మున్న గువానికొరకు  
ఏ ర్నాటు చేయును తాను. రాగోరు నాయకులు  
ముందుగా తెలుపగోరవలెను. ఇప్పుడు చరితాలముగాన పరువు  
ఁను వచ్చెదమలను తెచ్చుకొనవలెను” అని అమృతేశ్వరుల కార్య  
గమకార్యదృష్టిలాలా రూపలాఠిభూరిగాడు (వకటింజిరి  
(అ. (వె)

[7-వ పేజీ రెవరవాయి]

కల్యాణమును కార్యముగాను, కష్టమును, ఇందు భారతీయులు ఏమాత్రం మోయును నట్టి టిటి ముగ యా నా, టిటి నా దాదా, జమెకానాద జేరును. నిం నా శ ము లో టిటి ము పాదులకే నే నుగంబులు గల టిటి ము భారతీయులు గూడ యోజకాధికారమును గల్గియున్నారు. మరలనులో నియోజకాధికారమును భారతీయులకును టిటి ముకారిని భేదము లేదు. తూర్పు ఆఫ్రికాలో కాసునభులకు నియమించు అనధికార సభ్యులను భుజుగాని, జాతికి గాని అటంకములేమియును లేవు.

వరిమార్గ సమస్య

ఆర్యమహాశయులారా, నే నింతవరకేమో ఓటి మాటలతో నులువొట్టి ననియు, యేమేమియో అనుగ్రహమునకును గౌరవమునకును ఆకాశీయ చుంటినియు, నాప్రసంగమును బట్టి కొందరు తలంపకచ్చును. నా దృష్టి నుం దట్టి కే రిమారుము గనుండునో నేను జెప్పనలగలేదు. కాని మనకు వెలిసిన విషయములలో మంచిని ప్రశంసించుట తప్పెయ్యదల నన్నదామింపకచ్చును. నేను కాదనను. ఏతే యీ విషయముల నింతకెప్పుడు భారతము మాదేశీయులకు టిటి ము సామాజ్యములలో ఉండగలేకపోయిందో లేదనియు, మనము సద్భావనవారముల జాతి యెడల పరిశీలించుట కలగ బడు ననియు జూపుట యే నాయోజ్యేయము. ఇందువలన కష్టములు జూపిన నేను కనుగొనలేదని గాదు. కరివి మిదడికట్టుటలు మాటాడుట మానని స్వభావమునకు కష్టముగాదు. కానియప్పుడున్న వాతావరణములో నాట్టికష్టములు జేయ నిష్పణంపదు. విదేశీయులందు భారతీయులకు కష్టములట్లే యున్నవి నాకు వెలియును. టిటి ము కొలంబియా కెనడా నేటాలు దక్షిణాఫ్రికాలో అట్టికష్టములు గలవు. కెన్యాలో నది క్రుతి మింగినది. టిటి ము కొలంబియాలో నున్న కష్టము రాష్ట్రీయనియోజక సభ్యులు విషయమనియు, తీసిని పైదల ప్రాంతైజాత్మక ప్రోత్సాహము జేసెననియు అందువలన భారతీయులకు కష్టములుండుననియు మెకెంటోగ్ గారు జెప్పిరి. ఇచట సమస్య జాతిసంబంధించిన గాక ఆర్థికమని వెలుపలదెను. గర్తేజబహదూరు సుప్రగారు నూదించియుల కెనడాకు కమిటీ వెల్లి అచట ప్రభుత్వముతో నీ మయముల చర్చించుటనుగూర్చి మెకెంటోగ్ గారు అంగీకరించియు వెలియుచున్నది. కెనడాలో కాన్ఫ్రెగారి నుచికిరియి గౌరవించిననియు, అయిన అచటి కష్టములనుగొనుటకు యిచ్చము లచ్చిన వారితో మాటాడుట కవకాశ మొసంగబడినది. వెదరలు లాసంగ్సరణము వచ్చిపుడు పార్లమెంటు భారతీయుల వాంఛను వెలుపునటుల కెనడా ప్రయత్నించుననియు అచ్చటనుండి వచ్చిన ప్రతినిధులు జెప్పిరి. ఈ సూక్ష్మవిషయమే వారు అనుగ్రహబుద్ధితో విచారింపెదరని మేము తలంచెదము.

నేటాలునందు కష్టములు

నేటాలునందలి భారతీయులకు సమానత్వ నియోజకాధికారము నొసంగియెడల, దక్షిణాఫ్రికా దేశీయుల కొసంగుటం దనుండుటకు వీలులేదనియు, అట్లుజేయునెడల యిప్పుడున్న కరి నీతులతో దేశమంతయు వారు వ్యాపించి శ్వేతనివాసులు 200 మందనైననుండేయిం చేసినవని నాశివమగునని స్పష్టమైన నని దా పటం ద జెప్పెను. ఇది మంచి వాద మే. అందలి కష్టములు గూడ అలోచింపదగినవే. కాని నేటాలు విషయముగాను, యిట్టి కష్టములు గల యితివృత్తులు గూడ నీవిషయము ఈ దేశము నిజముందు తలన వచ్చువారితో నింపి జేయుటతో సంబంధించి యుండలేదు. ఏతే యిప్పుడు కాకలసినది, నేటాలులో నెంతకాలమో కాపురమేర్పయకొనియుండి ఆస్తి సంపాదించి స్థావరములను కొన్నవారి మాట యేమియే. ఈ భారతీయులు ఆ టిటి ముదేశమునకు కల్గి కాతముగ నివాసమేర్పరచుకొనిరి, వారికి నామకలేకం దనెడలగట్టుటకు, నియోజకాధికారము గలవారు కాసునము గా జించెదరా? భారతీయులకు సుప్రార్థ పౌరత్వస్వత్వములందలెనని నాపక్షము ప్రశ్నిత్రియు నిచ్చుచు స్పష్టమైన నానివామినిచ్చెను. ముఖ్యముగ కష్టము నియోజకాధికారమునందే గలదు. దక్షిణాఫ్రికాలో అప్పుడేకీయులు కారముగ నుండుటకు అటంకములేమియులేకం ద జూచుటకు యీ విషయమే ఆరావ్రీయునుమాత్రము దృష్టికొనుండుకొనిగాక సామాజ్యమును స్పష్టమొనరుకొని యీ విషయమే విచారించలెనని నేను కోరుచున్నాను. భారతదేశమునకు సంబంధించిన సమస్యలకును కారముగ నిష్పాక్షికముగ చర్చించుటకు ఇండియానుండి అచటికి వెళ్లు కమిటీతో సంబంధించువచ్చునని స్పష్టమైన నాని తాపార్థమెంటును కొరతెడల సామూహికములనులన చాల అభివృద్ధి గలుగగలదు.

కెన్యాపరిస్థితులు

ఇకను, కెన్యా విషయమై చెప్పెదను. నేను విన్నవారిని బట్టియు చూచినవారిని బట్టియు నాదే విదేశీయులందలి భారతీయుల విషయములలో ముఖ్యముగ అందోళనకరుచున్నది కెన్యా భారతీయుల విషయము నియు యిందు రలన జాతీయ విభేదములు న, ఆ త్యగౌరవభంగమును కలుపుచునని నేను నమ్ముచున్నాను. దీనికంతకును కారణము యిదిరలలో సామాజ్యమునందలి అభివేరకాజ్యములకు వారివారి జనన భిన్నముగూర్చి నిశ్చయించుటకు నాకుండుననియు, కెన్యా వ్యవసాయముగల అభివేరకాజ్యము గాదనియు, టిటి ము ప్రభుత్వములను క్రిందనుండు క్రాను కాలనీయనియు స్థిరముగ జెప్పించుట చేతనే యింకలయును. కావున కెన్యాలో స్వల్ప సంఖ్యాకులగు శ్వేతములులకు ఎత్తైన సంఖ్య కట్టినది భారతీయుల స్థితిని మరింత అశాంతము జేయుటకు జూచుటకు భారతీయులు టిటి ము ప్రభుత్వములతో నే దృష్టియుండుకొనిరి. ఈ స్వల్పసంఖ్యాకులు కట్టవలన అధిక సంఖ్యాకులకు భారతీయులకు యే స్పష్టముండియో దేశభివృద్ధికి భయము కల్పించిన వారలను నేను జేసి కల్గినట్లునంద జూడవలసిన వాధ్యుర టిటి ము ప్రభుత్వము మీదనేగలదు. ఈ విషయమై ట్రాన్సి వర్షించుటకు ఇండియానుండి వచ్చు కమిటీ క స్యాకర మీద కల్యాణము కార్యాలయ కార్యదర్శి అంగీకరించెనని తెలియుచున్నది. ఇంతియగాక ఇండియా కమిటీ వెల్లి అభివామములబట్టి యీ విషయములను సామాజ్య ప్రభుత్వము గూడ నానుభూతతో చర్చించునని వెలియుచున్నది. ఇట్టివామి నొసంగిండుటకు వారి ద్వారా టిటి ము ప్రభుత్వమువారికి కృతజ్ఞత వెల్లియు విదేశీయులందలి భారతీయుల విషయములలో నాయముజేసి అభివృద్ధి జూపెదని నమ్ముచున్నాను.

నే నింతకు కొంచెము చెప్పవలసి యున్నది. కాని ఒక సంగతి జెప్పవలయును. నేను భారత ప్రతినిధి గనున్న విషయమును భారతదేశములోనే కొన్ని భాగములందు అవార్థముల జేసెదను. కావున అచటయును విదేశముజేయవలయును నేనచ్చటికి టిటి ము ఇండియాతో నెన్నుకొనబడిన క్రుతినిధి గా లేదు. వచ్చు నాతోటి సామంతరాజులుగూడ నెన్నుకొనలేదు వారలందరికీ నేనురాలేను. నేను టిటి ము ప్రభుత్వముకి ద నే యుద్ధోగమునుజేయుటలేదని మిగులవెలియును. కాని నేనచ్చటికి సామంతరాజులపక్షమున క్రుతినిధిగ నియమించబడి వచ్చితిని. భారత ప్రభుత్వమును భారతమంతయును నిచట పనిజేయుచుని కొరిరి. నేను యెవరి మాండేటును బొందకున్నను, నేను వారిలో నొకడను. నేను భారతీయుడను నాకుండుటయు టిటి ము ప్రభుత్వ మిత్యమును గల్గి రాజభక్తి క్రియుండి, కావున నేను యుగ స్వేయాభిప్రాయముల వెల్లితిని. కాని అయ్యది నాదేశీయులనియు, నాతోటి సామంతరాజులనియు, కొందఱెను గాన మునని నేను నమ్మెదను. నన్న చట పనిజేయుచుని కొరి గౌరవించిండుటకు సంతోషమే. కాని ముందు ఇరుగుసభలలో, యీ సామంతరాజుల ప్రతినిధి మా సామంతరాజులచే నెన్నుకొనబడి రాజప్రతినిధి, భారత మంత్రీ అంగీకారముల బడసియు, యెవరి నేను తలంచెదను. ఈ గౌరవమును ఇండియాలో 2 ముతులకుండి సభ్యులు కడసిన వాగుండునని నేను తలంచెదను.

మదకు శాశ్వతములజెప్పవలయును. విదేశీయులందలి భారతీయుల సమస్య అనేకానెట్లు జాతిసంబంధ మైది గాక ఆర్థికమని తెలియుచున్నది. కావున ఫలసాధితమైనవామి నుండునుమైయేమియు జెప్పనలగలేదు అట్టి సవాకారసద్భావములు అచటకు గల్గి యీ సమస్యలలో పరిష్కారమేసినదప భారతదేశమువ్యవహారముల నానాచినుకొని మోక్షమునబొంది టిటి ము సామాజ్యములలో భాగముగనుండుటకు జేయవలయును.

ఉపసంహరము

చివరకు నేను అభివేరకాజ్యమంతయును దయ్యో బల్గినకట్టులకు మదము లప్పించవలయును. ఆ సంగతులలో నొకరు, భారతదేశముయందుకు జూచాము. తరుక్తమనియు, 1921 తీర్మానము గల వ్యవహారముజేయుకా గాని ప దినది ఒక వాగ్దామనియు వాని నిజర తెట్టి ట్రాన్సి ములకు ఆ దమను కొనిచ్చుననియు జెప్పిరి. కథావామాత్య, ఆర్యమహాశయులారా, ఈ అలయమున నాదేశీయుడే ననుమలవాతావరణము గలుగ జేసినందులకు మీకుందామను మరల కృతజ్ఞత వెల్లియున్నాను. ఇందువలన ఫలితముగ టిటి ము సామాజ్యమునకే గాక మానవజాతిలో నైదక భాగమునకు ముగంబులని నేను నమ్మెదను.

కర్తవ్య ప్రభుత్వ అభ్యుత్థర కమిండియను మా శ్వేతగాతరను అభిప్రాయములను వెల్లియ "మేము చర్చివాదములను గాక పరిష్కారమును గోరెదము" అని చెప్పెను. అదేమాటలతో నేను ముగించుచున్నాను.

బాల్విసుగారు

బాల్విసుగారు రిట్లు చెప్పిరి:— అభివేరకాజ్యములకు మనము, టిటి ము ప్రభుత్వములకును దేశవైమధ్యముగ గారు చెప్పవలసినదానిని చెప్పివేదను నేను చెప్పవలసిన జేమియునులేదు. క్రిందటిసభ వాటినుండియు జరిగిన చర్చల ఫలితముగ తయారుజేయబడినట్లు మెంటును నేను జయగోరెదను. కాన్ఫరెన్సు రికార్డులలో, గర్ సుప్రగారు కాలనీలు ప్రాటెక్ట్ లేటులకు సంబంధించినంత వరకు గావించిన నూచన ఫలితమును జేర్చుటతో నది సాంబంధింబడిది. స్టేటు మెంటు యొకరిందెదరుగలదు:—

టిటి ము కాలనీలు, ప్రాటెక్ట్ లేటు, మాండేటరీ దేశములకు సంబంధించిన విషయములన్నిటిని సూక్ష్మ భారత ప్రభుత్వము నియమించు కమిటీయను కాన్ఫరెన్సు ఫలితము సంగతించి చర్చించవలెనని గర్ సుప్రగారు గావించిన నూచనకు కాలనీల మంత్రీ సాత్వభూమి ప్రభుత్వమునకు అంగీకరించెను. కమిటీతో చర్చించి నిర్ణయమును బడయుటకు మాండు కలో నిర్ణయము ప్రభుత్వములతో విచారించుటయు, కొన్ని చోట్ల అచట విచారణ అవసరమనియు దూర్భగారు వివరించి వాగ్దామందిరి. ఇంకను ఈనూచన సంగతించుచు, సార్వభౌమి ప్రభుత్వము ఈ మధ్య గావించిన కెన్యా నిర్ణయమును, అప్పగింపులలో తాము ఆలోచించి యీ నూచనగాని నిర్ణయమునూ దేవవైమధ్యము చెప్పెను. ఈ నిర్ణయమును సంగ్రహించుటకు వీలులేదుగాన భారత ప్రభుత్వము నియమించు కమిటీ గావించు నూచనలను నాగ్దామిచారి చెదయి అయిన కెప్పెను.

స్టేటు మెంటుకు గర్ సుప్రగారు మదిని కెన్యా నిర్ణయమును అభివేరకాజ్యముల అంగీకరింప జాలరని విదేశము జేరు గోరిరి.

ఈ సమయమున గావించిన ఉపభాగముల ప్రకటించుటకు జేసిన యేర్పాటులకు సంతోషమును చెప్పెదను. ఇయ్యది 1921 సభకు భిన్నమార్గము. అప్పుడు ఇప్పుడు దెట్టక గ మాటాడు తీర్మానములతోను ప్రయత్నింపబడెను. ఈ సభ జేసి పనినిగూర్చిన నిశ్చయము తయారుజేయుటకు కార్యక్రమ సారాంశము క్లుప్తముగ గూడ జెప్పెదను. అవిషయమే గావించిన చర్చ చాలసమా యకరముగను ప్రోత్సాహకరము. నున్నదప భారత ప్రతినిధులు భావించెదరని నేను తలంచెదను. భారత వాంఛల వెలుకర్చుటకు వ్యావహార్యముగ పనిజేయుటకు సద్భావముండుటయు గాక ఫలితముల చేవారెవయె జెప్పవలయును. దీనివరకును కారణము సార్వభౌమియందు సమాభక్తి కల ప్రజలను బాటులును సామాజ్యమునందు భాగము నెక్కువ భావించుటయు. నేను దీనిని గూర్చి యెక్కువ నొక్కి జెప్పగోరెదను. సామాజ్యములను భారతదేశమునకును, భారతదేశములను సామాజ్యమునకును గల లాభము లోజుకుతోజు వికలములనున్నది. టిటి ము కావను వెల్లి బహులంబుచికురు మూలముల నున్నది. అయి ప్రపంచములోని అనేక జాతుల యొక్క సంభ్రము అందరకును సమాభివేరమును, అన్యోన్యసహాయ భాంధ యుగలవు. ఇట్టి సభలలో ముందు ఒకరి సమస్యలను, ఇంకొకరము, ఒకరిదృష్టి సంగీకరిండు వెలిసినగలము. భారతదేశము యీ కామను వెల్లితో భాగమును సహాయమును యెక్కువగ తెలిసికొను చున్నదని నేను తలంచెదను.

ఈ సభయందు భారతదేశ పక్షమున నూటాడెక సభ్యులు, వారు వెల్లివిన విషయముల పరిగ్రహించిన భిన్నమును బట్టియు, ఫలితములబట్టియు నాదే, అన్యోన్యసద్భావము గలదనియు, అందుకులన అందరకు సమా. ముగ సమస్యలపరిష్కారము గాగలదనియు వెలియుగలదు. ఇప్పుడు యీ సభయందు గావించిన ఫలితములకు అభినందింబుకొనవచ్చునని నేను తలంచెదను.

నరే లేజబహదూరు సప్ర

ఉపసంహరక వాక్యములు

గర్ లేజబహదూరు సుప్ర యిట్లు చెప్పెను:— ఈ సభ్యు విషయమే యీ సభలో చర్చియగియుండుట ముందు నేను నా అభిప్రాయములను విదేశముజేయుటకు గొండు నిమిషముగ మాటాడెదను. దీనినియెటులనుండి వచ్చిన ప్రతినిధులు అందరము కృష్టిరము గల్గి ప్రోత్సాహముబొందెదరని నేను నమ్ముచున్నాను.

కు విశేష ఇయ్యది కట్టిబట్టి కాదు మాత్రము కట్టియు. దానిని గూర్చి శ్రీమంత్రి సోమవరము చేస్తున్న కలసి కదిచెప్పితి. ఇతను కలసియును కాశ్యాల నామమును, నేను నూచించితిమి, కొన్ని కాలమున కేసుని ఆటంకము చేయకుండునందులకు సంబంధించుచున్నది. దుష్టుగాదు కట్టి సోమవరము ప్రభుగింపుచు కేసుని నిర్ణయమును సుగ్రుహియార్థము లేవని చెప్పినందులకు మాత్రము వాడు భారతీయుడను గాని ఆకాభింగము గలగజేసెను. దీనిని భారతదేశములో అంగీకరించవలసివచ్చినది. కాని నాస్తిమును క్రమము ఆగిరించి కమిటీయెట్లు విషయముల నాలోచించుట కలసియును, ఆకాభింగ అంతరించ లేదనియు, సర్వాంగిణి జామ్యమునకు కలసియును కాశ్యాలయమునకు మార్చును నాపరమ్యునియో ఆశీర్వాదమును. వాటినిగౌరవమునకు భంగమగు కలసియును పరిశీలించుచున్న బహుభారతీయుల సామాజ్యముగా సమాన పౌరత్వమును వాడలేదనియు కొంతవరకును ఇండియాలోను ఇతర చోట్లను యాగిటివ్యాపారములేయవలెనని నేనుకొనియున్నాను.

నేను క్రిందిటిసారి ఉపపాదించకలసిన శిక్షాము గూర్చి చేతు పిలుపువు ద్వారా అభిప్రాయమును గూర్చి కొంత చెప్పవలయును. పిలుపువు నేను వాసిచ్చి సలహా ప్రకటించుచు. సామాజ్యప్రతిభలుండనకు, స్వల్ప సేవని కప్పుటావిన సమాధిరణ ఉపాధిభావమును సంబోధించుచున్నది. వారిఉపాధిసమూహ చాల ప్రోత్సాహకరములగున్నవి నేను భావించుచున్నాను. నేను కొరివిది యేమో నెఱవేరితి. వాని 1921 తీర్మాన స్వభావమును గుర్తించి, సమాధియును బాండుముల జేయుటకు వారు చేకవైసది జేసెనుని ఆశీర్వాదించి. నేను గానించిన కమిటీ నూచనను వారు చాలచుండి అంగీకరించి. కమిటీలేకుండనే ప్రతిభావని బ్రూనుగాదు కలసియున్నాడు. నేనిది కరకొక సారి జెప్పియు అట్లు కమిటీలు లేకుండనే ప్రతిభావని ఆశీర్వాదము అయినదోయినను గౌరవమునని చెప్పవలయును. దీనిని నాకు ప్రధానమంత్రియు ఒకరుకప్పుటందగును యంతులకు (సో) కమిటీలకులేత నేను వాసిచ్చుచును ముఖ్యమంత్రియొకరు ముఖపాదించు కప్పురలేను.

తునకు పిలుపువు గారి గురించి ఒక్కమాటజెప్పెదను. నేనివిషయమై తీరికలేక కనీసేయించుండి రెండువారములలోను వాడు వాడు కావలసిన సమాచారమును ప్రోత్సాహము నింపించుండి. ఆయన వాడు సీసనవాడు మా జేకరులకు దెలియనపుడు భారత ప్రభుత్వము తదధికారులకు చూపాలోకావేర్చెను గాని భాంతిమంత్రియొకరు ముఖ్యమంత్రియొకరు కేకీభరించిరి తెలుసుకలగు అయ్యు నేను వాడుకలను ప్రాంతిభుజు వహించుచుండిన వారి కనుమరను మీకు వుండెను లప్పించుచున్నాను.

## ఆంధ్ర శబ్ద చింతామణి

### వ్యాఖ్యానము

కర్త:—సారనంది రామకృష్ణులుగారు

ఆంధ్రవాచ్యమునందలి పదములను గుర్తులుబట్టి తుడుకించిన ఆంధ్రవాచ్యమున కిది చక్కని తెలుగు వ్యాఖ్యానము అని ప్రాచీన భారతీయులను విమర్శించి వచ్చుచున్న మూలములకు సంస్కృతాంధ్రములయందు ఆంధ్ర భాంశ్యములను సూచించుచు వాటియందే ఆంధ్రముగా వ్యాఖ్యానములను ఇంతటికే స్పష్టము కర్తవ్యము కాదుగా వాటిని దేవనాగరియో ప్రమాణముగా ఉండవలసింది. భాషా నేపథ్య తెలుగు వ్యాఖ్యానము మాడవలసి విశేషము తెన్నులు కలవు. — డి. 0-12-0. పోస్టేజీ వేటు.

గ్రంథములు దొంగిలించు:—

మేనేజరు, ఆంధ్రప్రతికా కాశ్యాలయము-చెన్నపురి

### కవహరి

రీసా 1-కి రూ. 1-0-0 వి. పి. నహా రూ 1-5-0

దగ్గు క్యాపకోశములందు బలహీనతలన ఏర్పడును. ది ఆ నేకవిధములు తైత్తములన ఏర్పడిన దగ్గు. శీతకాలమున పులియ దగ్గు క్యాపకోశముల సూత్రము నాశములందు ర్పడుదురు. ఉష్ణము, తుల్యదగ్గు. దగ్గుకు నేపించవలసిన గంపు దగ్గు విధమును బట్టి యుండును.

ఆమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

## తాడిపత్రి మ్యునిసిపాలిటీ

లేదోని నిండలను మోపుట

### తాడిపత్రిలో బహిరంగసభ

4 వ తేదీ రాత్రి 7 గంటలకు తాడిపత్రిలో శ్రీనివాస రామస్వామిదేవాలయమునందలి పురజను బహిరంగసభ జరిగెను. ఇది రాజకీయసభ కాదు. తాడిపత్రి మ్యునిసిపాలిటీయందు వారికి పన్నులు చెల్లించుటకు ఉత్తరఅంతర్పుర చండలకాంక్షాను సంఘమువారు బోధించుచున్న రవి తాడిపత్రి మ్యునిసిపాలిటీయందు దొరకనవారికి వాసిని కొందాడెడిగా పుష్పి కలికార్త యానెల రిక తేది ఆంధ్రప్రదేశ్లో ప్రకటించబడినందున ఆవియును యాభిలో చెల్లించబడెను. మొట్టమొదటి చార్యులుగారు మొదట నుపన్యసిరి. మ్యునిసిపాలిటీ కమిటీ సభ్యులకు కాలగ్రెసుసభ్యులు బోధించుచుండిన కాలగ్రెసు నిబంధనలతో యున్నది. కాలగ్రెసునాడు మ్యునిసిపాలిటీ సంఘములపై కలసి కలిసి స్థాపనమును వశపరచుకొనవలసిని కాలగ్రెసునాడు స్పష్టముగా ఉత్తరపు వొసగిరి ప్రతివాదమును చేతు చేర్చునందులకు నేర్పరచి ప్రతివారమును న్యూసిపాలిటీయందును తాడిపత్రి మ్యునిసిపాలిటీ అని వేకలరణావాద్యులుగా నడిచి.

మొదట సర్కి. కొరకను వ్యాపారముగ నున్న వనచేయించున్నాడు. మేము చేసిన ప్రతిభము సర్కియే కాని వా మేము సర్కిలలోను ప్రతిభలలోను తీరము పలుకొరెదము. ప్రభుత్వము అధికారమును వహించినవారిపట్ల మాకెక్కి స్వయము లేదు గాని అట్టివారికిని పాలముమేము పూర్తిగా నిరసించుచున్నాము అని కొట్లో శ్రీనివాసాచార్యులుగా నడిచిరి.

ఆంధ్రప్రదేశ్లో కొందాడెడిగాదు (1) కట్టించిన కంఠివారల్లోని విషయములపట్ల తీసి యాసభవారామో దించుచున్నాడు. (2) మ్యునిసిపాలిటీ కార్యనిర్వాహకుల కరిచాల నకుమియును వారిగానుండలేదనిపట్లమునున్నందున ప్రతిభలో నున్నంత పలుకుచుండగా దానిని గూర్చి పురజనుల ప్రతిభలు లగు నుభుసభ్యులు విచారణ చేసేవాలనివో వారు గాజీనామాలియ్యుచుంచిది. (3) దొరకనవార తీసిని గూర్చి విచారణచేసిరి పోట్లము ప్రకటించగలరెదము (4) ఈనా గాస్పాధికారములేదనివారి కోరిని జేచుకొని యిక్కడ యొక దొరకనవారు తాడిపత్రి మ్యునిసిపాలిటీ సభ్యులకుగా నియమింప గలరెదము. (5) ఈ బహిరంగ సభలో నామోదింపబడిన తీర్మానములను దొరకనవారును కలికలవారిని తెలుపుట కీ సభాభ్యుతున కధికారి మిశ్రుబడెను అను తీర్మానము లా సభలో నామోదింపబడెను రాత్రి 8 గంటలకు సభ ముగిసింది (కంఠివార్త)

## ఆంధ్ర రాష్ట్ర గ్రెసు సంఘ సభ

ఈ నెల 11 వ తేదీని తర్వాత కాకినాడలో జరుగుచు ఆంధ్ర రాష్ట్ర గ్రెసు సంఘసభయను, రాష్ట్రీయకాంక్షా గ్రెసు కార్యసభ సంఘము రాష్ట్రీయ ఉద్దేశ్యార్థము సభయను ఈ నెల 11 వ తేదీని కాకినాడలో డిగ్రీగా జరుగును. శ్రీయుక్త ప్రకాశంగారును దేశభక్త వేంకటస్వామ్యగారును నూడ వాగముగ తీసిరి. వారురాజులరిని యాభిలను నిలువ పిలుచెను. ఇది ఆత్మకరముగా ముఖ్యముగా జరిగితిరకతెను కాంక్షానుకుసభ విషయమున సభ్యులసంఘమువారికి సహాయము చేయుటకు రాష్ట్రీయకాంక్షా గ్రెసు సభ్యులందరెను ముఖ్యముగా నీసభకు కాకినాడ రావలెను. కాంగ్రెసు భిలాభుతును సాసభలను ఉద్దేశ్య ప్రదర్శనమును జయ ప్రదముగా జరుపవలసిని సభ్యుల ఆంధ్రరాష్ట్రీ వాసులందరివెను కలదు. ఈసభకు ప్రతిభలును ఎన్నుకొనుటకు డిక్టేటరులో మరల రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘసభ జరుగును గాన 11 వ తేదీని జరుకు సభకు సభ్యులందరెను ముఖ్యముగా రాగలరెదని రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శి శ్రీయుక్త ఆయ్యకర కాశీకరరావుగారు నేడు తెలవాడకుండి కంఠివార్త వంటి.

### మాహాన తెలుము

శ్రీ పుష్పలకు వామలకు యోగ్యమైనది. కి ముఖము గల సీసా 1-కి అమూ 0-12-0 మాత్రమే. అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

## యూస్సుగుడారైల్వే

ఉద్యోగులనడ

### చక్రధర పూరులో జరిగినది

తెంగాలు వామూరు రైల్వే ఉద్యోగుల సంఘము చక్రధరపూరు కాభివారి ఏర్పాటు ప్రకారము యూస్సుగుడారైల్వే తేదీని చక్రధర పూరులో వారి పట్ల గిరిగాం అవ్యక్తతీకరిం ద యూస్సుగుడారైల్వే ఉద్యోగుల బహిరంగసభ అధిష్టానమున జరిగింది. కలుపుపట్టణం చరి శంసంపుమే పులిసె. ఉద్యోగులలో భారతీయులను కోజుఅలు రీపు యు న్యు బడదని ఏజెటు. తెలిపి రెండు కీభివాన చాలించితియన్నాడు. (కొంది లేకలలోను వాకిగు యంజనాలలోను కలాసిలను మరల కలసియించును గూర్చి నేమాగా మన్న రైల్వేలోయి వాకి వాచుకలెను అను తీర్మానము లామోదింపబడెను. 7-వ తేది బుధవారము వాడు చక్రధరపూరులో మరయుకభజనలను, పొట్టనము కొదలము, 18 గారు మున్నగువారునుకలసి పరగపూరు వాయు మునుగూడ వచ్చెను. (కంఠివార్త)

## సర్ కంకరనాయుగుగారి కేసు

5 వ తేదీ విచారణ

నవాబు సర్ కంకరనాయు, కె. సి. వి. ఇ. గారు సాక్ష్య మిచ్చుటకు లాహోరు కచ్చిరెండు మూడు రోజులైకది గాన రిక తేదీని వారికి తీయించిరి. మధ్యాహ్నము మరల సర్ నాయుకుభాగవారి (కాను పరిక్తు జరిగింది బ్రెయ్యారు ప్రతిభలో పిలికర తేదీ విచారణపూర్తిగా ప్రకటించబడునుగూర్చి మువనన నుడువును విచారణను వినుటకుకచ్చిర వ్యామయము విచారణపట్ల సంగ్రహమును మాత్రమే వ్రాయకలెకగాని సమగ్రమున వ్రాయునూదదం తెలిసెను ఆ. (వె)

### ఉత్తరఆర్కాటు మండలసభ

వెల్లూరులో యానెల 10-11 తేదీలలో జరుగుచు శ్రీమంత్రి ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారి అవ్యక్తతీకరిం యానెల 10, 11 తేదీలను వెల్లూరులో 15 వ ఉత్తరఆర్కాటు మండలసభ జరుగును. ఉద్దం స్వదేశీకర్త ప్రకర్మముగూడ జరుగును. మండల భిలాభుతును సభ్యులూడ జరుగును అని సభ్యుల కంఠాభ్యుతును అబ్బులవాడును సామెలుగాడను మరకొందరు ప్రకటి. డి.

## నాగపూరులో మతకలహములు

హిందువులను అరెస్టుచేయుచునేయున్నారు

నాగపూరులో ప్రతిదినమును ఉదయమున హిందువులు ఉర్రేగింపును జరుపుచునేయున్నాను. హిందువుల వారి అరెస్టుచేయుచు నేయున్నాడు. 13 మందిని అరెస్టుచేసిరి. ముస్లిములను మహమ్మదీయులు వసీతుకర్త ఉర్రేగింపు వాద్యమును మోగించు నూదదని తెలిపినవో 1 ర ఆడుగుల దూరమునుండి నిలిపి వేయవలెనని అని మేజిస్ట్రేటుచేసిన ఉత్తరపును ఉల్లంఘించుచున్నందులకే హిందువును అరెస్టుచేయుచున్నాడు. యూజీగాంధీను నవాబు యూజీగంధీ సామెలుగారిలోను గర్వనీయ సర్ ప్రభుత్వ గారు ముకలాసిరి. సమాధానమును కలుగజేయగోరి 4 వ తేదీని హిందువుల బహిరంగసభ జరిగింది. ఆంధ్రప్రదేశ్లో వా లిద్దరును ర్గగగాని చిప్పివీడుగారును గూడించిరి. కొన్ని సమాధానములను నిర్ణయించి వచ్చుచుగాకి తెలిపి. మహమ్మదీయులు సమాధానమున కిగిరింపబడలేదు (ఆ. వె)

## అకాలిగురుద్వారా సంఘము

అరెస్టులు సోదాలు

అమృతకరు సుకద్వారాసంఘ కార్యాలయమున 4 వ తేదీని హిందువుల సోదా చేసిరి కొంత రికాన్లు తీసికొని హిందువుల సర్కా జరవాదాభియా యాభిసంగిగానిని అరెస్టు చేసిరి. అమృతకరు సుకద్వారా సంఘమువారి కర్తవ్య భేదాలయమును పరిపాలించుచు ఆకాలి సుకద్వారా సంఘమునది ఉత్తరపు ప్రకారము వనచేయుచున్నాడు.



ఇండియాలోనికి ఉత్కలపరిశ్రమకు రక్షణలు నొస  
గుటకు గాను, ఉత్కలపరిశ్రమలపై దిగుమతి పన్నులను నిధింప  
టను గురించి మీరు గావించుచున్న విచారణసంఘాతన,  
టిక్కులేకుల దిగుమతిపై నూటికి 45 చొప్పున పన్ను విధింపవలె  
ననికొంతకు, గోరినదానిని గురించి కొన్ని వివరాలు వెలుపు  
టకు అనుకూలమైన గోరితము గోరినవారైనా ఉన్నట్లును  
తయారుజేయుటకు గాను, మాకు టిక్కులేకుల చాలా అవస  
రము. చాలాకాలమునుండి దిగుమతి జేయబడు టిక్కులేకులపై  
మే మాధారకడియించలేని వచ్చును. అందుచేత ఈ పన్నులను  
మాకు చాలా అవసరముగా ఉన్నది. ప్రస్తుతము తాము బహుమత  
కలిగినవగునట్టి టిక్ లేకులను తాము సులభంగా జేయజాలమని,  
ఈ జేతయందలి టిక్ లేకుల పరిశ్రమవారే దిలిపిరి. ఎంతకాలము  
లో, అవసరముకు మొత్తమును తయారుజేయు స్థితి లాగిని  
నదియు గూడ వారు సరిగ్గా జేయజాలకపోయిరి. అట్టి స్థితిలో,  
నూటికి 45 చొప్పున దిగుమతిపన్నుల విధించుటవలన, ఈ అవసరపు  
వ్యయమును, గూడ ప్రజలనుండి మేము వసూలు  
జేయవలసి యుండును. ఈ అవసరము వ్యయమువలన మా ఒక్క  
కంపెనీవారే రూ 10,80,000 లకును, దీని నంతయు ప్రజలనుండియే  
వసూలుజేయవలసి రావచ్చును. ఇతర కంపెనీలు గూడ ఈ  
పద్ధతినే అవలంబించునెడల సంగతులు 40,00,000 ల అవసరపు  
భారము ప్రజలపై పెడును. భారతజేతములోని టిక్ లేకుల పరి  
శ్రమలవారు, కావలసిన మొత్తమును సులభంగా జేయలేకయున్న  
స్థితిలో ప్రజలపై నిలిపి భారమును విధించుట వ్యాధియు గా  
దని మా యభిప్రాయము. మాకు కావలసిన టిక్ లేకులను తాము  
తయారుజేయలేకని, టిక్ లేకుల పరిశ్రమవారే మొత్తమును  
జూడిరి. అందుచే నా దిగుమతులకును, వారి పరిశ్రమలకును  
పోటీయుండజాలదు. కొంతకాలమువరకు, ఈ జేతయందు గా  
లసిన మొత్తములో సగముకంటే సరికొద్దీ జేయజలము చాడ  
లేకిరి. వారే అట్లు ఒప్పుకొనుచుండగా, జేతయలో వ్యయ  
మగు లేకులలో సగభాగమును కొనుమొగుట ముమ్మడి, తదితర  
లను ఇబ్బందిపెట్టుట వ్యాధియు గాదు. గోల్కూరే ముందు టిక్  
లేకు పరిశ్రమను స్థాపించి పూర్వము, ఈ జేతయను దిగుమ  
తివలన లేకుల మొత్తములో సగభాగమును కొనసేసి నూ  
కంపెనీవారు కొనుమొడిచివారు. ప్రస్తుతము అట్లు 1-  
రూ 400 ల ఖరీదు అను పద్ధతియైన నూటికి 10 చొప్పు

జాబుగలవారు దర్బా కరీఫులో దిగువతి పన్ను రీతి వ  
మిట్టి లగుచున్నది. ఇకమిది దీనిని నూటికి 45% హెచ్చించు  
వెనుక దర్బా 1.5 0-0-2 కరీఫును. గొల్కొనీ జీన్ రేకుల  
మిట్టిను కంటే 29000 టన్నులను మూతమే రయారజేను xల  
వరి మీ యెదుటనే వెలుపలదెను. వీరు ప్రస్తుతము జేతునకు  
కావలసిన మొత్తములో నూటికి 20 వంతున మూతమే రయార  
జేతుగలగుచున్నాడు. ఈ స్వల్ప మొత్తముకొరకు నూటికి 80  
భాగముల రేకుల గొనుకొనినై ఈ గొప్ప భారమును విధించుట  
వ్యాధిగా గాదు. ఈ పన్నులకు భారతదేశపు దలి చూ భాతు  
చార్లెస్ బెక్టర్ భారము వరుసను భాగము రేపుచుకు  
వేరుభావము లేదు. మే నువయోగించు జీన్ రేకుల ఆగ్గ జే  
మునుండియే దిగువతి జేసికొనుచున్నాము. జీన్ రేకులకు 45  
చొగిన దిగువతి పన్నును విధించుట అవసరముగా మువర్తక  
మునకు భంగము గలగజేయుట యగును. అవసర మగునెడల  
మీ యెదుటకు వచ్చి సాక్ష్యముగని మా వాదమును బలపరుచు  
టకు సిద్ధముగ నున్నాము.

అధ్యక్షుడు:—వాక్యాలములో లేని ఇతర కారణము  
లను గురించి ఏమైన వెలుపలదెనిరా?

సా:—అన్నియు ఆంజీ వెలుపలదెను. వేరుగా నేను  
నుడువలసిన వెర్రియు లేవు.

గివ్వాలా గారు:—అమెరికాలో స్టాండర్డు అయిలు కం  
పెనీవారు మాత్రము తమ జీన్ రేకులను తామే తయారుజేసి  
కొనుచుండిరి xచా?

సా:—నేను జెప్పజాలను.

గి:—భారతదేశములో మీకు గావలసిన రేకులను ఆగ్గ  
జేతునుండి దిగువతి జేసికొనవచ్చు.

సా:—చాలావరకు.

గి:—గత రెండుమాడు సంవత్సరములలో ధల హెచ్చు  
కన్న లెట్లున్నది?

సా:—ధరలు కన్నున్నవి.

గి:—రెండువత్సరముల కంటే ధరలతో పోల్చినాచివ  
లో నెట్లుండెను.

సా:—కాదాపు నూటికి 80% చొగిన కన్నెను.

గి:—ఈ ధరలు, యెవైతెలుపైట్టు కొల్పోవడమువారి  
రేట్లు: మనలది హెచ్చుచూ కన్నునూ నుండునా?

సా:—నాకు తెలియదు.

గి:—సంయుక్త రాష్ట్రము ధరలకున, ఆగ్గ జేతు ధర  
లకును ఎక్కువ వేరుతలదెని ఎంచుచున్నా?

సా:—నాకు తెలిసినంతవరకు రెండును ఒకటే.

గి:—జీన్ రేకుల ధర ఖరీ వెంతయిండున.

సా:—0-0-7 తే 6 వైలు.

గి:—అనగా దర్బా 1-5 2 1/2 అనాలా?

సా:—అవును.

గి:—కొనెను నూనె ఖరీదు, కంట్రైబ్యుటయొక్క ఖరీదు  
నుట్టి నిర్ణయించుచునా?

సా:—నేను చెప్పజాలను.

గి:—బర్మా అయిలు కంపెనీవారి నూనెకంటే మీ  
కొనెను నూనె మందరము xచా?

సా:—చాలా కొద్దికొనెపోయినను మే మట్లు వెలుపు  
చుము.

గి:—కారిధరలకంటే మీధరలు ఎక్కువా?

సా:—తెల్లనూనెలో నూధరలు హెచ్చు.

గి:—మీధరలకును కారిధరలకును తేడా ఎంత?

సా:—4 1/2 అనాలు.

గి:—అమెరికను పొరుగు పోదాలో, రక్షణకర్థి  
కమైన నాజీకణము వెలివెదనా?

సా:—తెలుపను.

గి:—అమెరికాలో మీకు రక్షణము నెట్లు గోరడకో  
అవిధముగనే ఈ దేశమున నుండ రక్షణమును బలపరుచుటకు  
నిపు అంగీకరింపనా?

సా:—దురదృష్టవశాత్తూ నా జీవితములో నే నెప్పుడును  
రాజకీయములలో పాల్గొనలేదు. నాపరిధికు లెట్లుండెను. నేను  
స్వేచ్ఛాక్షేత్రమునే కోశము.

గి:—మీ జీవితములో జీన్ రేకు పరిశ్రమను గురించి  
మీకు భావముగల గనుంచెడిరా?

సా:—నాకెప్పుడెలియదు.

కారీ గారు:—కొనెను నూనె ధరలను నిర్ణయించుటకు  
గాను అన్ని కొనెను కంపెనీలను గలసి ఒకచేయుట కమైన  
ప్రయత్నములు జరుగుచున్నా?

## అఖిల భారత ఖిలాఫతు మహా సభ

బెజవాడ లెట్టె మహమ్మదీయులు ప్రత్యేకముగ  
2000 రూపాయలు మొనంగిరి.

మూలానా యాకూలు సున్నేను నేటు, సి. అబ్దుల్  
హాకీం సాహెబు గార్లు ఈ నెల 2-వ తేదీ ఉదయ  
మునకు బెజవాడ చేరి. హిందూ మహమ్మదీయ శాంతి  
కుటుంబమునకు తేగి వారికి ఘనముగ స్వాగతము పోగిరి.  
కాతీయపాఠశాలలోని బాబురు వతాగములను విన్నవలను  
ధరించి కాతీయగిరిములపాడుచుబహుధృవలొనరించుచు వారికి  
స్వాగతముపలికి. వారిని పుష్పమాలాలంకృతులగాంచి చి బసటకు  
గొనిపోయిరి. మాతృసయ్యదీను సాహెబుగారు వారిగౌరవాధ  
మొక ఉపాహారపు నిందు పోసంగిరి.

సాంతంకాలము బహిరంగరథ జరిగెనది. 2000 మంది వ  
చ్చిరి. ఆంధ్రులకు గోపాలకృష్ణస్వామి (అ. భా. కాంగ్రెసు ప్రధా  
నకార్యదర్శి) గారధ్యక్షత వహించిరి. ఆంధ్రరాష్ట్రమున మహ  
మ్మదీయులసంఖ్య తక్కువగాన హిందువులు ఘనముగ నుచోయ  
ముచేయవలెను. హిందూ మహమ్మదీయమైత్రి లేనిచో స్వరాజ్య  
ము రాదని అధ్యక్షుడు నుడివెను.

ఆంధ్రదేశమున రెండు వరతులవారను గాధమైత్రి గలి  
గియున్నందులకు చాలసంతోషించుచున్నాను. ఖిలాఫతుచూరధ  
రధికి భవహామును జేయగలెద నని అబ్దుల్ హాకీం సాహెబు  
గారు నుడివిరి.

పిమ్మట నేటుగా రాంగ్లమున దీర్ఘ గంభీరవ్యాసము  
పొసంగిరి దానిని కాశ్మీరరావుగా రాంధ్రమున సభ్యుల కరిగిం  
చిరి.

నే నిదివరకు హిందీభాషలో నుపయోగించుచుంటిని  
నేను ఆంగ్లమున నుపయోగించుట నెచ్చినందులకు చింతిలు  
చున్నాను గాని సమర్థులగు కాశ్మీరరావుగారు దీని  
శాంధ్యమున మీ కరిగింపబూనిండులకు సంతోషించుచున్నాను.

చెంపాలలో నున్నపుడు నేను 14 ఆంధ్రసోదరులకు  
చేసిన వాగ్దానమును చెల్లించుకొనుటకు ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు  
వచ్చితిని. వారునూడ తమ వాగ్దానములను చెల్లిచుకొందు రని  
నమ్మెదను.

మహమ్మదీని శాంతకర్తవ్యము క్రింద అన్ని మత  
ములవారిలో నైకమర్త్యము కలిగించుటకు మనము 4-5 ఏడ  
కుండి ప్రయత్నించు చుంటిమి. ఇట్టిభలవలన నది సిద్ధిపడు.  
అందులకు నిరంతర సాహచర్య మవసరము. అది కారాగృహము  
లందు మూతమే లభించుచున్నది.

నేను ఓట్లకొరకు 15 ఏడకుండి ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు  
వచ్చుచునే యుంటిని. చెన్నపురిలో నాకు మిత్రులగు ఆం  
ధ్రులు పలువురున్నాడు. గాని సాహచర్యము తక్కువ. తిరు  
చునాల్లి చెరసాలలో ఆంధ్రరాష్ట్రము సాహచర్యము నాకు  
లభించినందులకుచాలసంతోషించితిని. కడలూరులో ద్రవిడ, వంగ,  
పాంచాల, ఆంధ్రవంశులు వివిధరాష్ట్రములవారి సాహచర్యము  
లభిచివది. అందఱును స్వరాజ్యముకోరకు త్యాగ మొనరించి  
చెరసాలలో చేరిరి.

సా:—ఎట్టిప్రయత్నములను జరుగుటలేదు. కంపెనీలకు  
పోటీగలవుగాని, అందరు కలసి కొనెను నూనె ధరను నిర్ణయించ  
లేదు.

కారీ గారు:—అన్ని కొనెను కంపెనీలకును అట్టిపరి  
స్థర యొకటికలెదని దేశములో నొకయభిప్రాయము ప్రబలి  
యొన్నది.

సా:—నే నట్లు చెప్పజాలను.

కా:—కొన్ని కంపెనీలు చాలా గొప్ప డివిడెండులను  
వందిపెట్టుచున్నవిమయము మీకు తెలియనా?

సా:—నాకు తెలియదు.

కా:—మీ కంపెనీనా రెంత లాభమును వందిపెట్టు  
చుండెదో వెలుపలదెనిరా?

సా:—నం॥ 3 నూటి 16 వం వందిపెట్టును.

కా:—ఇదివరకెప్పుడైనా మీ కంపెనీనా అమెరికను  
స్వేచ్ఛాక్షేత్రక కలిగియుట ప్రాతికూల్యముగనుండిన విషయము  
మీకు తెలియనా?

సా:—లేదు.

కా:—తమనూనె నువయోగించు ప్రజల తరపున నట్లు  
పోరాడనేమా తెలియనా?

సా:—నాకు తెలియదు.

వారిలో ఆంధ్రులు వచ్చుకొనుకొనాకొనిరి. కష్టవశాత్తూ ఆం  
ధ్రులు చూపి: కాంతమును ప్రైవేటును నా విశ్వాసమును బల  
పరచెను

జేజుసాలలోని ఆంధ్రులవలె దేశీయలంకరను ఇంటిము  
గ్గినాము నభ్యసించినచో స్వరాజ్యము మనకు నులభముగనే  
లభించును. ఇది వట్టిప్రశంస కాదు. నిక్కమైన సంగతి. దేశమున  
సామర్థ్యమును వెల్లడించినవారు ఆకాశి నేట్కులను ఆంధ్రులను  
మాత్రమే, అకాశినిదివరకే జిజ్ఞాసులను లడసిరి. ఇపుడాంధ్రుల  
గుంతు బచ్చినది. ఈమహాసభలను జయప్రదముగా నిర్వహించి  
మీరు మీ కీర్తిని నిలుపుకొనవలెను. గాంధీ మహా  
త్ముడు కారాగృహమున కేగెనది మొదట మాంధ్యము ప్రబలిం  
చి. రెండవత్సరములు స్వభవజీవితము. ప్రజలు నిరుత్సాహులు  
చున్నాడు స్వరాజ్యములతో రావలెను త్యాగము చేసిన ఫల  
మేరుని కేసుచుచున్నాడు. ఇదిచాల హాసకరము. మీరు  
మహా కథను జయప్రదముగా నిర్వహించి మాతనోత్సా  
హముతో కార్యములను నెరవేర్చవలెను. ప్రజల నిత  
త్వానామును పోగొట్టవలెను. నాయకులు చెరసాలనుండివచ్చినచో  
కార్యనిర్వహణ మనుకూలమగునని మనమానించితిమిగాని వారు  
మన కాకాభంగమునే కలిగించిరి. ఇపుడు గాంధీయమాతృని  
ముఖ్య సూచకులు కా రా రా గృహము  
నుండి వచ్చిరి. వారు మరలను నడిపింపజాలరుదురు. దేశీయ  
లు కాకాదా మహాసభాధిరక్షకున కేరకుమారు మున్నాడు.  
మూలానా మహమ్మదాలీ పోతాలీ సోదరులు గూడ ప్రజాభి  
ముతులను గుర్తించి నడిపింపజాలకపోయినచో భావిస్థితి కోర  
నినామే యగును. సిక్కులు శరీకులలోలేరి సాంఘాలమునకు  
స్వరాజ్యము శాద్దించిరి. ఇపుడు మీరంగు వచ్చినది గాని  
మీరు వారిలె సన్నుతులెమున్నట్లు లగువలెనులేదు. దేశింబకు  
నెలలో కాకాదాలో మహాసభ జరగ నుండగా నవంబరు నెలలో  
బెజవాడలో నెంతో యుత్సాహము కనబడవలసి యుండగా  
నట్టి దేదయొక కనబడుటలేదు. ఇందులకు కా స స స ధ ల  
ఎన్నికలు కొంతవరకు కారణమగును. ఇక నది ముగిసినచి గాని  
మనమే కాగనతో ఒకచేతువలెను. వెర్రిచక్రము (కాంగ్రెసు)  
లకు చేరిన చిన్న చక్రము (ఖిలాఫతు) లను సాగిండుటచే మేము  
వచ్చితిమి. ఇది నామగ్గు చక్రములబడి. చిన్న చక్రములు కడల  
కున్న వెర్రిచక్రములును దలవు. గాన మహమ్మదీయులలో కడ  
లికలంగ చేయుటకే మేమువచ్చితిమి హిందూసోదరులు మాకు  
సహాయము చేయుచున్నందులకు మదనములు. ఈ కట్టణమున  
మాకు విజయముగలిగిననికొరట్టునములందును కలగగలదు." అని  
యాకూలుమహమ్మద నేటుగాను నుడివిరి.

బెజవాడ లెట్టె మహమ్మదీయులు 2000 రూపాయలు  
పొసంగిరి. ఇతరము మహమ్మదీయులు విశ్వాదలపించి మొత్తము రేపు  
తెలుపబడు నని ఆసభలో కాశ్మీరరావుగారు నుడివిరి. రందన  
ములతో సభ ముగిసెను. (స్వకీర్తినిలేఖని: బెజవాడ)

## హిందీ ఆంధ్రనిఘంటువు

అనేక గ్రంథరాజముల నుండియు, కృతికలనుండియు  
తీసి వ్రాసిన 20000 వేల క్లబులము లిందు గలదు. హిందీనేర్చు  
కొను ప్రతిఆంధ్రుడును కొనవలసిన పుస్తకమిదియే. చక్కని  
గ్లజు కాగితములను, వైదును. వెల 2 రూపాయలు మాత్రమే.  
తెలుగులెట్టి ఉచ్చారణసహితము గల "రాష్ట్రభాషా  
బోధిని" వెల 6 అ. కాకినాడ కాంగ్రెసు కొలదినిములలో  
ఒరుగుచున్నది. ప్రతివారము కొనుటకు విజాగానుండునట్లు ధర  
లకుగా క్లబు 3 అనాలకు మాత్రమే యిచ్చుచున్నాడు. ఇంటివద్ద  
నుండియే హిందీ నేర్చుకొనుటకు వీలగు పుస్తకము  
"హిందీ స్వబోధిని" వెల 0-12-0.

ప్రతివత్సరమునందు అనగా నెలకు రెండు పర్యాయ  
ములు వెలువడు "హిందీ ప్రచారక" కృతిక. ములభవైరిని  
చక్కని వ్యాసములు, కథలు వ్రాయబడుచున్నవి. హిందీ  
భాషాభివృద్ధికి చాల సహాయమగును.

హిందీ ప్రచార కార్యాలయము,  
తిరుకొక్కేటి, మదరాసు.

## సత్య వత్స పాఖ్యానము

ప్రతి 1-కి ధర రు 1-0-0. పోస్టుఖర్చు ప్రత్యేకము.  
ఇయ్యది పర్వపురమాహాత్మ్య కథను ఆధార  
ముగాగొని వ్రాయబడిన శ్రోత కావ్యము.  
ఆంధ్రప్రతిక కార్యాలయము, 7, తంబుకెట్టిపేటి, మదరాసు

మొయినాబాద్, } గూడూరి లక్ష్మీదాస్, }  
 బెజవాడ, 27-10-28. } మనోజంగుపిఠంతు అండ్ బ్రదర్స్

# అమృతాంజనము



## అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము ప్రతిపావులో దొరకును



చక్క-నిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.  
అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు లేక 109 పేరి రోడ్డు, బొంబాయి.

### ఆంధ్రపత్రికా ముద్రాక్షరశాల

ఇచ్చట అచ్చపనులు  
సుందరముగ న్నాయమైన ధరలకు  
చేసి యియ్యబడును  
6, 7, తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు

### వెంట్రుకలెందుము? రాలిపోకుండు, జాగ్రత్త!



Everybody's favourite  
Toilets, Kamizia Oil,  
& Otto Dillabhar, Sold  
everywhere.

వెంట్రుకలు దుప్పెనతో ఊడిరాకమునుచే త్వరపడుము.  
ఊడివచ్చుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంట్రుకలు పాడై పోవును.  
అంతవరకు రానియవద్దు

### నేడే కామినీయానూనెను వాడుట మొదలు పెట్టుడు

(ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది.)  
వెంట్రుకల కెట్టి రోగమున్నను, కోరో మాండ్ల మున్నను, యిది విశ్వావధము  
వెంట్రుకలు విట్టుట గాని, గరుడుగ గాని యుండదు  
మీ వెంట్రుకల నువ్వు మొదటి మెత్తవలెను గల్గి కట్టుకలె నుండి మో  
యి పొందును.

ఈ రోగముతో నీవని పరిశీలించి చూడుము  
వెంట్రుకలు మొట్టువృద్ధి నుగో కనిపెట్టుదు  
కామినీయా లెను నెనూ విన్న సర్వోత్కృష్టమైన నేయును  
ఇది బుడ్డి 1-కి 2-కి ర్పు 0.12-0  
అన్ని వాట్లలోను ఈ కింద లెజమువలె (ప్రకారము) విక్రయించబడుచున్నది.

మీకు సువాసన ద్రవ్యము, లేక అల్లరు కావలసినప్పుడు

"ఓటో దిల్ బహారు"కు వ్రాయుము.

ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది అన్యధాకృతమైన నణముగలది.

కోర్పు బుడ్డి 1-కి 2-కి ర్పు 2-0-0  
క్రాసు బుడ్డి 1-కి 2-కి ర్పు 0-12-0  
క్రాసు బుడ్డి 1-కి 2-కి ర్పు 0-8-0

కొన్ని చుక్కలు చేతియెడలయందు చల్లిన విక్కిలి  
మనోహరమైన వాసన చుట్టు ప్రక్కల వ్యాపించును

ఇది మంచి అమ్మవారివద్దనున్న, నీకు అమ్మవారివద్దనుగా దా కొరవకు. లేకున్న,

మొదటి దుబంట్టు:- ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,  
155 బహ్మనూర్, బొంబాయి.

### చాకులు-తాళములు

మంగళికత్తులు  
అగ్రహారములకు చేయబడినవి. తెలుగువారి  
తెలుగు భరణకాగితములు (చాయము).  
వి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్  
కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్లు etc.  
8081 పెద్దాపురం. (గోదావరి జిల్లా)  
పెద్దాపురం అ. రెండు: "ఇండి స్ట్రీ" పెద్దాపురం

### పతాక సూరిమాత్రలు

ఇవి విక్కిలి ఖాటులకి సువాసనగా నుండును. తాం  
బూలములో గాని విడిగాగాని 1-2 మాత్రలు పుచ్చుకొని  
జనందముగా నుండుటయేగాక, అశీర్వాదులు, వాయువు, జలుబు  
జ్వరము, క్షుధిపాతము, కన్నులు, తలనొప్పి, కలరా, ప్లేగు  
నివారణములు, నీటిరోగములు, పండ్లనొప్పిలు, మొదలగు  
అనేకవిధములగు వ్యాధుల కిది కృతాయుధమువలె పనిచేయును.  
తెలుగులది నీసాల విశయ మగుచున్నది. (8851)  
200 మాత్రలసీసా 1-కి ర్పు 0-4-0; డజన్ నీసాల రు. 2-3-0  
వి. పి. చార్జి ఎన్నికైతగా రు 0-6-0  
వి. పి. పి. అండు కో. ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిశే. తెలుగువారి.

The Zandu Pharmace-  
utical Works Ltd.  
Elphinstone Road, Bombay.

### జాండు ఫార్మాటిక్ వర్కుసు లిమిటెడ్, బొంబాయి.

మొదటికి చంద్రప్రభా మార్కెట్

ఇది కిలాకత్తు తోలూగ్ ముఖ్యము, మోక్కి, భస్మము,  
మొదలగువాటిని చేర్చి రాష్ట్రోత్కృతముగా చేయబడినది.  
చూడవలెనది: లివిపోవు శుక్లము, మూత్రమున  
యందు నీటి (phosphate), తెలుపు మొదలగు తెగ  
లోముల, నదులు నొప్పి, వాతరోగము, జ్వరములు,  
బలహీనత యితర శ్రీసంబంధమైన అంబువ్యాధులు  
మొదలగువి కిచ్చో మరలను.

2-కి ర్పులకు ఔషధముల బుడ్డి 1-కి ర్పు 1/5/0  
4 బుడ్లను 2-కి ర్పులకు అద్దరుకు పనికి ప్యాకింగు పాట్లు  
కర్మము యి కాదు.

మా ఔషధముల కాగితములు యిగాముగా ఉపయోగము

Sole Agents  
H. Damodar & Co.,  
43 China Bazaar Road,  
Madras.